

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

SEKTOR BONITETNE REGULATIVE I SUPERVIZIJE

Metodologija nadzornog testiranja otpornosti na stres (2018.)

12. ožujka 2018.

Sadržaj

1.	Uvod.....	4
1.1.	Nadzorno testiranje otpornosti na stres	4
1.2.	Ciljevi dokumenta	4
1.3.	Obuhvat testiranja otpornosti na stres	4
1.3.1.	Uzorak banaka	4
1.3.2.	Obuhvat konsolidacije	5
1.3.3.	Scenariji i šokovi specifični za vrste rizika.....	5
1.3.4.	Vremenski horizont i referentni datum.....	5
1.3.5.	Definicija kapitala.....	6
1.3.6.	Očekivane stope	6
1.3.7.	Računovodstveni i porezni tretman	6
1.3.8.	Pretpostavka o statičnoj bilanci	6
1.3.9.	Pristup	7
1.3.10.	Obuhvat rizika.....	7
1.3.11.	Postupak	7
2.	Kreditni rizik.....	8
2.1.	Pregled	8
2.2.	Obuhvat	9
2.3.	Definicije i pretpostavke	9
2.3.1.	Definicije.....	9
2.3.2.	Pretpostavka statične bilance	14
2.3.3.	Kategorije izloženosti	15
2.3.4.	Izještajni zahtjevi	15
2.4.	Utjecaj na račun dobiti i gubitka.....	16
2.4.1.	Početne vrijednosti parametara rizika	16
2.4.2.	Projekcija vrijednosti parametara u uvjetima stresa	16
2.4.3.	Izračun troškova umanjenja vrijednosti i rezerviranja	17
2.5.	Utjecaj na iznos izloženosti riziku.....	22
2.6.	Iznos izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane	24
3.	Tržišni rizici.....	25
3.1.	Pregled	25
3.2.	Obuhvat	25
3.3.	Definicije i pretpostavke	25
3.3.1.	Definicije.....	25
3.3.2.	Pretpostavka statične bilance	27
3.4.	Potpuna revalorizacija	27
3.4.1.	Referentni datum i vremenski horizont	27
3.4.2.	Faktori tržišnog rizika	27
3.4.3.	Obuhvat	27

3.4.4.	Obilježja potpune revalorizacije	27
3.5.	Revalorizacija rezerva za tržišni rizik	29
3.6.	Projekcija utjecaja na neto prihod od trgovanja.....	29
3.6.1.	Neto prihod od trgovanja u temeljnom scenariju.....	29
3.6.2.	Prihod od klijenata u stresnom scenariju.....	30
3.6.3.	Neto prihod od trgovanja u stresnom scenariju	30
3.7.	Učinak na iznos izloženosti riziku	30
4.	Neto kamatni prihod.....	32
4.1.	Pregled	32
4.2.	Obuhvat.....	32
4.3.	Postavke izračuna neto kamatnog prihoda.....	33
4.3.1.	Definicije.....	33
4.3.2.	Pretpostavka statične bilance	34
4.3.3.	Tretman dospijeća imovine i obveza.....	34
4.3.4.	Šokovi krivulja prinosa	35
4.3.5.	Izveštajni zahtjevi	35
4.4.	Utjecaj na račun dobiti i gubitka.....	36
4.4.1.	Ograničenja koja se primjenjuju na neto kamatni prihod.....	36
4.4.2.	Tretman kredita	36
4.4.3.	Projekcije efektivne kamatne stope	38
5.	Operativni rizik.....	42
5.1.	Utjecaj na račun dobiti i gubitka.....	42
5.2.	Utjecaj na kapitalni zahtjev.....	42
6.	Nekamatni prihod i rashod te kapital.....	43
6.1.	Pregled	43
6.2.	Obuhvat.....	43
6.3.	Definicije i pretpostavke	44
6.3.1.	Definicije.....	44
6.3.2.	Pristup	44
6.3.3.	Izveštajni zahtjevi	44
6.4.	Utjecaj na račun dobiti i gubitka te kapital.....	44
6.4.1.	Prihodi od dividende te neto prihodi od naknada i provizija	44
6.4.2.	Administrativni rashodi, dobit ili gubitak iz poslovanja koje se neće nastaviti i ostali rashodi	46
6.4.3.	Isplaćene dividende	46
6.4.4.	Tretman poreza.....	46
6.4.5.	Ostala dobit ili gubitak.....	49
6.4.6.	Utjecaj na kapital.....	50

1. Uvod

1.1. Nadzorno testiranje otpornosti na stres

Na temelju članka 180. stavka 5. Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 159/2013., 19/2015., 102/2015. i 15/2018; u nastavku teksta: Zakon) Hrvatska narodna banka (u nastavku teksta: HNB) provodi testiranje otpornosti kreditnih institucija na stres. Prema članku 180. stavku 1. točki c. Zakona pri obavljanju supervizije kreditnih institucija, odnosno u svrhu provođenja supervizorske procjene profila rizičnosti kreditne institucije, HNB između ostalog procjenjuje rizike koji su utvrđeni provođenjem testiranja otpornosti na stres, uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost poslova pojedine kreditne institucije.

Cilj je provođenja nadzornog testiranja otpornosti na stres pružiti HNB-u zajednički analitički okvir za dosljednu usporedbu i procjenu otpornosti velikih banaka u Republici Hrvatskoj na šokove, odnosno izdržljivost pozicije kapitala. Testiranje se temelji na zajedničkoj metodologiji, interno konzistentnim i relevantnim scenarijima i skupu obrazaca za podatke o polaznim pozicijama i rezultatima testiranja otpornosti na stres. Testiranje je dizajnirano za potrebe informiranja o postupku nadzorne provjere i ocjene te će HNB primijeniti rezultate nadzornog testiranja otpornosti na stres u skladu s EBA-inim (EBA/GL/2014/13)¹ Smjernicama o zajedničkim postupcima i metodologijama za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP) kao ulazne parametre za SREP.

1.2. Ciljevi dokumenta

U dokumentu se opisuje metodologija koja definira način na koji će kreditne institucije izračunavati utjecaj šokova iz propisanih scenarija i istodobno se određuju ograničenja korištena u izračunu. Također, svrha je dokumenta osigurati odgovarajuće smjernice kreditnim institucijama pri provođenju nadzornog testiranja otpornosti na stres.

Obrasci koji se upotrebljavaju za prikupljanje podataka kao i odgovarajući scenariji integralni su dio dokumenta.

Dokument sadržava popis dodatnih informacija o kvalitativnim aspektima testiranja koje kreditne institucije dostavljaju (na primjer o korištenim metodama), a koje će se koristiti u procesu osiguranja kvalitete.

1.3. Obuhvat testiranja otpornosti na stres

1.3.1. Uzorak banaka

Nadzorno testiranje otpornosti na stres provest će se na uzorku od osam najvećih banaka odnosno grupa kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj.

¹ Uzimaju se u obzir izmjene najavljene dokumentom "EBA Pillar 2 Roadmap" od 11. travnja 2017. (<https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1814098/EBA+Pillar+2+roadmap.pdf>) i izmjene EBA-inih smjernica 2014/13 koje su trenutačno na javnoj raspravi pod brojem "EBA BS 2017 319 rev1": (<https://www.eba.europa.eu/-/eba-launches-consultations-to-strengthen-the-pillar-2-framework>).

1.3.2. Obuhvat konsolidacije

Testiranje obuhvaća najvišu razinu konsolidacije grupe kreditnih institucija u Republici Hrvatskoj. Obuhvat konsolidacije grupa kreditnih institucija određen je odredbama članka 4. i 11. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (u nastavku teksta: Uredba). Ako se u grupi kreditnih institucija nalazi i kreditna institucija sa sjedištem izvan Republike Hrvatske, ona će ući u obuhvat ovog programa. U nastavku će se teksta, ako nije drugačije naznačeno, za kreditnu instituciju i grupu kreditnih institucija koristiti termin banka.

1.3.3. Scenariji i šokovi specifični za vrste rizika

Testiranjem se ocjenjuje otpornost banaka za slučaj ostvarenja skupa temeljnih odnosno stresnih makroekonomskih scenarija. Scenariji pokrivaju razdoblje od 2018. do 2020. godine.

Primjena metodologije za tržišne rizike temelji se na skupu stresnih tržišnih parametara, kalibriranih iz makroekonomskih scenarija.

Metodologija za kreditni rizik uključuje i predviđene šokove gubitaka iz kreditnog rizika za izloženosti prema središnjim državama.

1.3.3.1. Scenarij stupanja dviju najvećih izloženosti u status neispunjavanja obveza

U vezi s navedenim slučajevima ostvarenja makroekonomskih scenarija kreditne institucije u testiranje će uključiti slučaj ostvarenja scenarija koji pretpostavlja stupanje u status neispunjavanja obveza u prvoj godini testiranja dviju najvećih ukupnih izloženosti kreditne institucije prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba koje na dan 31. prosinca 2017. nisu u statusu neispunjavanja obveza iz sektora ostalih nefinancijskih poduzeća².

Banke će poredak iznosa izloženosti odrediti na temelju računovodstvenih vrijednosti izloženosti rizične skupine A bilančnih i izvanbilančnih pozicija uzimajući u obzir vrijednosna usklađenja i rezervacije te primjenjujući na taj iznos učinke tehnika smanjenja kreditnog rizika.

Pri izračunu utjecaja navedenih scenarija na račun dobiti i gubitka te iznos izloženosti riziku, banke će projicirati odgovarajuće ispravke vrijednosti u skladu s odredbama 2. poglavlja ove metodologije.

Navedeni scenarij uključit će se u testiranje na način da kreditne institucije provedu testiranje u kojem će se pretpostaviti ostvarenje i navedenog scenarija i makroekonomskih scenarija te rezultate tog testiranja uključe u dodatni skup obrazaca.

1.3.4. Vremenski horizont i referentni datum

Testiranje se temelji na podacima s krajem 2017., a scenariji će uključivati razdoblje od tri godine, od kraja 2017. do kraja 2020.

² Sektor ostalih nefinancijskih poduzeća, u skladu s Europskim sustavom računa 2010, obuhvaća podsektore: nacionalna privatna nefinancijska poduzeća i inozemno kontrolirana nefinancijska poduzeća, a ne obuhvaća javna nefinancijska poduzeća.

U dijelu izvještajnih podataka koji su obuhvaćeni Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja 9 (u nastavku teksta: MSFI 9) banke će vrijednosti s kraja 2017. ponovno utvrditi na dan 1. siječnja 2018. i te vrijednosti koristit će se kao početne vrijednosti za daljnje projekcije (npr. početne vrijednosti za umanjenja vrijednosti).

1.3.5. Definicija kapitala

Utjecaj testiranja otpornosti na stres mjerit će se u odnosu na redovni osnovni kapital. Osim toga, o stopi osnovnoga i ukupnoga kapitala kao i omjeru financijske poluge kreditne institucije će dostaviti podatke za svaku godinu testiranja. O stopama kapitala kreditne institucije će dostaviti podatke poštujući prijelazne odredbe vezane uz MSFI 9 (u skladu s Uredbom (EU) br. 2017/2395) te na "potpunoj" (engl. *Fully loaded*) osnovi ne uzimajući u obzir prijelazne odredbe.

1.3.6. Očekivane stope

Za potrebe provođenja nadzornog testiranja otpornosti na stres nisu unaprijed predviđene nikakve očekivane stope ili razine kapitala koje bi banke trebale zadovoljavati.

1.3.7. Računovodstveni i porezni tretman

Sve projekcije bilance te računa dobiti i gubitka za razdoblje od 2018. do 2020. bit će napravljene na temelju računovodstvenog okvira važećeg na dan 1. siječnja 2018. To znači da će uvođenje MSFI-ja 9 biti uzeto u obzir za potrebe testiranja otpornosti na stres za početne podatke kao i za projekcije. Za potrebe testiranja banke će prepoznati efekte uvođenja navedenog standarda na kapital 1. siječnja 2018. Također, banke će trebati ponovno utvrditi određene početne podatke za potrebe projekcija specifičnih tipova rizika, na primjer početne razine umanjenja vrijednosti za kreditni rizik. Banke neće anticipirati bilo kakve promjene u računovodstvenom ili poreznom režimu koje bi bile primijenjene nakon početka testiranja. Režimi koji su važeći na dan pokretanja testiranja primijenit će se tijekom svake godine horizonta testiranja otpornosti na stres. Banke će za potrebe ovog testiranja primijeniti stope poreza kako su određene zakonskim propisima važećima u Republici Hrvatskoj na referentni datum.

1.3.8. Pretpostavka o statičnoj bilanci

Testiranje otpornosti na stres provodit će se uz pretpostavku statične bilance. Imovina i obveze koje dospijevaju u vremenskom horizontu testiranja zamijenit će se sličnim financijskim instrumentima u smislu vrste instrumenta, kreditne kvalitete na dan dospijeća te uz ročnost koja odgovara originalnoj ročnosti dospelog instrumenta. Pretpostavlja se da banka u horizontu ovog testiranja neće pokretati naplatu odnosno oporavak izloženosti rizične skupine B i C. Rizične skupine B i C definirane su u skladu s Odlukom o klasifikaciji izloženosti u rizične skupine i načinu utvrđivanja kreditnih gubitaka ("Narodne novine", br. 114/2017., u nastavku teksta: Odluka o klasifikaciji). Posebno, pretpostavlja se da nakon referentnog datuma, tj. 31. prosinca 2017., neće biti poduzimane mjere za oporavak kapitala bile one planirane ili ne.

Nadalje, pretpostavlja se da će banke održavati isti model poslovanja odnosno strukturu portfelja (u smislu strategije proizvoda i operacija) kroz vremenski horizont testiranja. Glede računa dobiti i gubitka te prihoda i rashoda, pretpostavke kojima će se banke koristiti trebaju uzeti u obzir navedeno, tj. statičnost bilance i stabilnu strukturu portfelja.

Pretpostavka statične bilance podrazumijeva da tijekom testiranja tečajne razlike neće utjecati na imovinu i obveze nominirane u stranoj valuti, uključujući valutnu klauzulu.

Ne postoje iznimke od pretpostavke statične bilance. Prodaja podružnica, mjere za oporavak kapitala ili druge transakcije koje nisu dovršene do 31. prosinca 2017., iako su dogovorene prije tog datuma, neće biti uzete u obzir u ovom testiranju.

Materijalno značajne provedene kapitalne mjere, na primjer povećavanje, otplata ili konverzija instrumenata kapitala kao i značajni gubici u razdoblju od 1. siječnja do 30. lipnja 2018., trebaju biti uključeni kao dodatna stavka u obrascu CSV_CAPMEAS. Ti događaji neće utjecati na rezultate testiranja otpornosti na stres.

1.3.9. Pristup

Pristup koji se koristi u testiranju jest ograničeni pristup odozdo prema gore (engl. *bottom-up*), tj. od banaka se očekuje da procijene utjecaj definiranih scenarija uvažavajući pritom određena ograničenja, a sve je predmet detaljne provjere HNB-a.

1.3.10. Obuhvat rizika

Nadzorno testiranje otpornosti na stres primarno je fokusirano na procjenu učinaka generatora rizika na solventnost banaka. Od banaka se očekuje da sljedeći skup rizika podvrgne testiranju otpornosti na stres:

- kreditni rizik;
- tržišni rizik uključujući i fer vrednovane izloženosti središnjim državama;
- operativni rizik.

U vezi s navedenim rizicima od banaka se zahtijeva i da podvrgnu stresu, tj. procijene učinke scenarija na neto kamatni prihod i račun dobiti i gubitka te stavke kapitala koje nisu pokrivena ostalim rizicima.

Rizici koji proizlaze iz izloženosti prema državama pokriveni su u poglavljima o kreditnom i tržišnom riziku ovisno o računovodstvenom tretmanu.

1.3.11. Postupak

Hrvatska narodna banka osigurat će bankama temeljne i stresne makroekonomske scenarije kao i referentne vrijednosti te će provesti postupak osiguranja kvalitete, tj. procijeniti kvalitetu početnih podataka i rezultata testiranja otpornosti na stres banaka.

Posebno se naglašava da banke u odgovarajuće izvještajne obrasce trebaju unositi vrijednosti, a ne poveznice (linkove).

2. Kreditni rizik

2.1. Pregled

Učinke makroekonomskih scenarija na izloženost kreditnom riziku banke će prikazati u raspoloživom kapitalu (na primjer kroz umanjenja vrijednosti i rezerviranja, tj. račun dobiti i gubitka) te u iznosu izloženosti riziku (tj. iznos izloženosti ponderiran rizikom) na temelju pozicija koje su izložene riziku koji proizlazi iz statusa neispunjavanja obveza druge ugovorne strane.

Procjena umanjenja vrijednosti bilančnih stavki i rezerviranja za izvanbilančne stavke (u nastavku teksta: umanjenja vrijednosti) i učinaka na raspoloživi kapital podrazumijeva upotrebu statističkih metoda i uključuje sljedeće korake: (i) procjenu početnih vrijednosti parametara rizika, (ii) procjenu učinka makroekonomskih scenarija na parametre rizika te (iii) izračun kretanja umanjenja vrijednosti kao osnove za procjenu učinaka na račun dobiti i gubitka.

Za potrebe ovog testiranja banke će primjenjivati klasifikaciju izloženosti u rizične skupine i utvrđivati očekivane kreditne gubitke na temelju odredaba Odluke o klasifikaciji.

Procjene umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke temeljit će se na ostvarenjima pojedinačnih scenarija (temeljnih i stresnih) na osnovi Odluke o klasifikaciji. Za potrebe provođenja testiranja definirane su sljedeće pretpostavke:

- projekcije umanjenja vrijednosti temelje se na po jednom scenariju za svaki od makroekonomskih scenarija (jednom za temeljni i jednom za stresni);
- pretpostavlja se da su makroekonomske projekcije savršene (projekcije u odsutnosti neizvjesnosti), tj. u svakom trenutku projekcije pretpostavlja se da je putanja varijable poznata i jednaka onoj danoj u scenariju za preostalo dospijeće izloženosti;
- za procjenu očekivanih kreditnih gubitaka (u nastavku teksta: ECL) tijekom vijeka trajanja (engl. *lifetime*) pretpostavlja se kako će se nakon horizonta scenarija (od tri godine)
 - parametri temeljnog scenarija kreditnog rizika nakon proteka horizonta testiranja ostat će konstantni;
 - parametri stresnog scenarija kreditnog rizika (tj. vjerojatnosti tranzicije između rizičnih skupina A-1, A-2, B i C (u nastavku teksta: A1, A2 odnosno BC) te odgovarajuće stope gubitaka za pojedine vjerojatnosti) vratiti na razine na kraju horizonta temeljnog scenarija;
- za projekcije će se koristiti uobičajena definicija izloženosti BC.

Za potrebe procjene iznosa izloženosti riziku banke se trebaju pridržavati regulatornih zahtjeva koji se temelje na regulatornim parametrima rizika u uvjetima stresa.

Sažetak ograničenja vezanih uz bančine projekcije kreditnog rizika:

- nije dopušten oporavak izloženosti BC, dopuštena je tranzicija izloženosti iz A1 u A2, A2 u A1, A1 u BC i A2 u BC;
- prihod od ukidanja umanjenja vrijednosti izloženosti BC nije dopušten ni u jednoj godini scenarija;
- postotak pokrivenosti (omjer umanjenja vrijednosti i izloženosti) izloženosti rizične podskupine A1 ne smije se smanjivati tijekom vremenskog horizonta testiranja;

- iznos izloženosti riziku koji je 1. siječnja 2018. utvrđen za kraj 2017. godine (u skladu s MSFI-jem 9) jest donja granica ukupnog (bez obzira na to jesu li ili nisu u statusu neispunjavanja obveza) iznosa izloženosti riziku u temeljnom i stresnom scenariju. Navedeno će se ograničenje koristiti za ukupan agregirani portfelj izloženosti za koje banka izračunava iznos izloženosti ponderiran rizikom po standardiziranom pristupu i odvojeno za portfelj s tretmanom naprednog pristupa (u nastavku teksta: IRB portfelj).

2.2. Obuhvat

Testiranjem kreditnog rizika u svrhu procjene učinaka na račun dobiti i gubitka obuhvaćen je tretman svih drugih ugovornih strana (središnje države, institucije, financijska i nefinancijska društva te kućanstva) i sve pozicije (uključujući bilančne i izvanbilančne stavke) izložene riziku koji proizlazi iz ulaska druge ugovorne strane u status neispunjavanja obveza, isključujući izloženosti koje su predmet kreditnog rizika druge ugovorne strane i pozicije koje se vrednuju po fer vrijednosti (kroz ostalu sveobuhvatnu dobit odnosno dobit i gubitak). Pozicije koje se vrednuju po fer vrijednosti u svrhu su procjene učinaka na račun dobiti i gubitka i na kapital (kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) obuhvaćene testiranjem tržišnog rizika u skladu s poglavljem 3. metodologije.

Učinci računovodstva zaštite ili ekonomske zaštite neće se uzimati u obzir.

Testiranje kreditnog rizika izračuna iznosa izloženosti riziku temelji se na tretmanu kreditnog rizika iz Uredbe. Procjena iznosa izloženosti riziku za rizik druge ugovorne strane i pozicije koje se vrednuju po fer vrijednosti, a ne drže se radi trgovanja propisana je poglavljem 2.

Ovim testiranjem odnosno metodologijom nije obuhvaćen kapitalni zahtjev za dodatni rizik statusa neispunjavanja obveza i migracijski rizik.

2.3. Definicije i pretpostavke

Metodologija kreditnog rizika za testiranje u 2018. godini općenito slijedi ovaj pristup:

- tranzicije izloženosti između tri rizične skupine/podskupine (A1, A2 i BC) umanjenja vrijednosti projicirat će se za svaku godinu;
- za izloženosti rizične podskupine A2 i BC banke će se koristiti očekivanim stresnim stopama gubitka tijekom vijeka trajanja;
- za izračun ECL-a koristit će se pristup savršenih projekcija (projekcije u odsutnosti neizvjesnosti) te će se pri izračunu očekivanih kreditnih gubitaka smatrati kako su scenariji u potpunosti poznati. Dakle, očekivani kreditni gubitak za inicijalne izloženosti A2 i BC izračunavat će se jednom na početku oba scenarija (temeljnog i stresnog). Očekivani kreditni gubitak može se mijenjati zbog odredaba Odluke o klasifikaciji, ali ne zbog razvoja scenarija tijekom godina.

2.3.1. Definicije

Podaci koje će banke dostaviti HNB-u za potrebe ovog testiranja bit će segmentirani po rizičnim skupinama izloženosti A1, A2 i BC prema Odluci o klasifikaciji. Dostavit će se početne vrijednosti sa stanjem na dan 1. siječnja 2018. (tj. vrijednosti s kraja 2017. godine ponovno utvrđene za potrebe usklađivanja s MSFI-jem 9) i njihove projekcije.

A1 izloženosti su izloženosti rizične podskupine A1 u skladu s Odlukom o klasifikaciji.

A2 izloženosti su izloženosti rizične podskupine A2 u skladu s Odlukom o klasifikaciji. Banke će projicirati značajno povećanje kreditnog rizika u skladu s računovodstvenim pristupom, tj. primijenit će kriterije za A2 korištene u modelima za MSFI 9. Usto, za potrebe projekcija u sklopu testiranja otpornosti na stres banke će pretpostaviti da će za A1 izloženosti za koje je projicirano trostruko povećanje PD-a tijekom vijeka trajanja (definiranog u skladu s MSFI-jem 9) u usporedbi s vrijednošću kod početnog priznavanja doći do značajnog povećanja kreditnog rizika (u nastavku teksta: SICR) te će one prijeći u A2. Ako je vrijednost PD-a tijekom vijeka trajanja nedostupna, banke se mogu koristiti jednogodišnjim PD-om kao aproksimacijom te će kriterij trostrukog povećanja TR^{1-3} (TR^{1-3} definiran u nastavku) uspoređen s odgovarajućom projekcijom³ TR^{1-3} kod početnog priznavanja biti korišten kao krajnji kriterij za prelazak u A2. Za potrebe testiranja otpornosti na stres smatrat će se kako je instrument niskoga kreditnog rizika u nekoj godini horizonta testiranja ako je TR^{1-3} tog instrumenta za tu godinu manji od 0,30%. Instrumenti niskoga kreditnog rizika mogu biti isključeni iz klasifikacije u A2. Banke će HNB-u dostaviti dokumentaciju s objašnjenjem korištene interne definicije A2, opisom učinaka primjene izuzeća zbog kriterija niske izloženosti riziku, obrazloženjem kako se interno korišteni kriteriji za SICR razlikuju od definicija korištenih za ovo testiranje te posebno kriterij izuzeća zbog niskoga kreditnog rizika.

BC izloženosti su izloženosti rizične skupine B i C u skladu s Odlukom o klasifikaciji.

Izloženost (Exp) je izloženost rizične skupine A (A1 i A2) nakon učinka supstitucije i primjene konverzijskih faktora. Izloženost je početna točka izračuna umanjenja vrijednosti. O BC izloženostima izvještava se zasebno.

Banke su dužne Exp izračunati kao ekvivalent stupca 110 (*Net exposure after CRM substitution effects pre conversion factors*) u COREP tablici CR SA (C 07)⁴ nakon primjene konverzijskih faktora. Budući da su umanjenja vrijednosti već izdvojena (stupac 30. u CR SA), potrebno ih je dodati na iznos izloženosti nakon primjene tehnika smanjenja i konverzijskih faktora. Dakle, neto izloženost nakon primjene tehnika smanjenja kreditnog rizika s učinkom zamjene na izloženost potrebno je uvećati za vrijednosna usklađenja i rezervacije povezane s originalnom izloženosti te taj zbroj pomnožiti s odgovarajućim konverzijskim faktorima⁵. U slučaju IRB portfelja banke se trebaju koristiti definicijom iz stupca 110 (*Exposure value*) COREP tablice CR IRB (C 08.01) kao početnom vrijednošću te isključiti BC izloženosti.

Izloženost (Exp) treba biti dodatno podijeljena na **od toga: A1 (Exp A1)** i **od toga: A2 (Exp A2)** na temelju klasifikacije – ili A1 ili A2 – izloženosti na početku razdoblja. Izloženost (Exp) treba biti jednaka zbroju A1 (Exp A1) i A2 (Exp A2).

Tijek A1-A2 (A1-A2 Flow) mjeri iznos izloženosti koji je tijekom godine prešao iz A1 u A2.

³ Odgovarajuća projekcija u ovom se slučaju odnosi na očekivana kretanja TR^{1-3} tijekom vijeka trajanja izloženosti.

⁴ U COREP izvješću za izračun iznos izloženosti riziku uzima se ukupna izloženost (bilančna i izvanbilančna) te se u skladu s tim umanjenja vrijednosti u COREP-u odnose na bilančnu i izvanbilančnu izloženost. FINREP tablica 7 sadržava prikaz umanjenja vrijednosti samo za kredite i predujmove, i to samo za bilančnu izloženost. Proizlazi da su umanjenja vrijednosti prikazana u COREP-u veća od onih prikazanih u FINREP-u. U procesu provjere kvalitete podataka uzet će se u obzir to da podaci neće u potpunosti biti usklađeni s FINREP tablicom 7.

⁵ CR SA: ((110)-(030))*konv.fakt)

Tijek u BC (AX-BC Flow) mjeri iznos izloženosti koji je tijekom godine iz A1 ili A2 prešao u BC. Svi BC događaji unutar godine moraju biti uključeni. O izloženostima koje prijeđu u BC više puta tijekom 2017. izvještava se jednom. Projekcije vrijednosti izračunat će se na temelju ovdje definirane metodologije.

Tijek u BC (AX-BC Flow) treba biti dodatno podijeljen u **Tijek iz A1 u BC (A1-BC Flow)** i **Tijek iz A2 u BC (A2-BC Flow)** na temelju klasifikacije na početku razdoblja. Tijek u BC treba biti zbroj Tijeka iz A1 u BC i Tijeka iz A2 iz BC.

Tijek A2-A1 (A2-A1 Flow) mjeri iznos izloženosti koji se vraća u A1 iz A2 tijekom promatranog razdoblja. Prijelaz iz BC u A1 nije dopušten u ovoj metodologiji.

BC izloženost (Exp BC) odnosi se na BC izloženost. Kako nije moguć oporavak projiciranih izloženosti, Exp BC je kumulativna varijabla koja sadržava inicijalne BC izloženosti (kraj 2017. godine) te zbroj tijekova u BC iz prethodnog razdoblja. Na primjer, BC izloženosti (Exp BC) na kraju 2019. jest zbroj BC izloženosti na kraju 2017., Tijeka u BC (BC Flow) u 2018. i Tijeka u BC (BC Flow) u 2019. godini.

Početno stanje **umanjenja vrijednosti (Prov Stock)** odgovara računovodstvenom stanju, na dan 1. siječnja 2018. (tj. stanju na dan 31. prosinca 2017. koje je ponovno utvrđeno na temelju MSFI-ja 9) u skladu s računovodstvenim standardima, prikazanom u stupcima 030, 060, 070, 080 i 090 FINREP tablice 7 (Financijska imovina koja podliježe umanjenju vrijednosti koja je dospjela ili umanjena) te u skladu s člankom 34. i člankom 110. Uredbe za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza. Umanjenja vrijednosti moraju se odvojeno prikazati za izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obveza te izloženosti koje nisu u statusu neispunjavanja obveza: **od toga: BC izloženosti (Prov Stock BC)** te **od toga: A1 i A2 izloženosti (Prov Stock Perf)** s dodatnom razradom na **od toga: A1 (Prov Stock A1)** te **od toga: A2 (Prov Stock A2)**.

Početna vrijednost **bruto troškova umanjenja vrijednosti novih BC (Gross Imp Flow AX-BC)** treba odgovarati računovodstvenom iznosu na kraju 2017. godine na osnovi "Umanjenja vrijednosti po financijskoj i nefinancijskoj imovini" (FINREP, tablica 16.7, stupac 010; tijekom navedene godine – tj. početne vrijednosti umanjenja vrijednosti utvrđene tijekom 2017. godine). Međutim, potrebne su dvije važne prilagodbe u odnosu na FINREP: (i) izvještava se samo o novoj imovini koja je u promatranom razdoblju ušla u BC te (ii) iznosi moraju uključivati i troškove direktnog otpisa izloženosti čija je vrijednost umanjena bez utvrđivanja umanjenja vrijednosti. Umanjenja vrijednosti moraju odgovarati ukupnim umanjenjima vrijednosti za nove izloženosti koje su u promatranom razdoblju ušle u BC, a ne samo onima izdvojenima tijekom 2017., tj. stanje umanjenja vrijednosti koja su postojala za novu BC imovinu na početku godine također treba biti uključeno.

Stanje bruto troškova umanjenja vrijednosti novih BC (Gross Imp Flow AX-BC) zbroj je **bruto troškova umanjenja vrijednosti za tijek A1 u BC (Gross Imp Flow A1-BC)** i **bruto troškova umanjenja vrijednosti za tijek A2 u BC (Gross Imp Flow A2-BC)** na temelju klasifikacije – ili A1 ili A2 – izloženosti na početku razdoblja⁶.

⁶ Gross Imp Flow AX-BC treba biti zbroj Gross Imp Flow A1-BC i Gross Imp Flow A2-BC.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti A1 u A1 (Gross Impl Flow A1-A1) čini tijekom dodatnih umanjenja vrijednosti izloženosti koja je na početku razdoblja bila A1. Navedeno treba uključivati promjenu ECL-a zbog primjene makroekonomskih scenarija i migracija rejtinga.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti A1 u A2 (Gross Impl Flow A1-A2) čini tijekom dodatnih umanjenja vrijednosti izloženosti koja je na početku razdoblja bila A1 izloženost te je migrirala u A2.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti A1 u BC (Gross Impl Flow A1-BC) čini tijekom dodatnih umanjenja vrijednosti izloženosti koja je na početku razdoblja bila A1 izloženost te je migrirala u BC.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti A2 u A1 (Gross Impl Flow A2-A1) čini povećanje umanjenja vrijednosti izloženosti za A1 izloženosti zbog migracija A2 izloženosti u A1. Odgovarajuće otpuštanje umanjenja vrijednosti za A2 izloženosti definirano je pod Otpuštanje umanjenja vrijednosti za A2 tijekom A2-A1.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti A2 u BC (Gross Impl Flow A2-BC) čini tijekom dodatnih umanjenja vrijednosti izloženosti koja je na početku razdoblja bila A2 izloženost te je migrirala u BC.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti iz A2 (Gross Imp Flow A2-X) čini tijekom definiran za svu imovinu koja je na početku razdoblja činila A2. Od banaka se očekuje uključivanje potpunog učinka scenarija (sa savršenim projekcijama) na A2 imovinu čim ona postane A2. Za izloženosti koje su na početku testiranja otpornosti na stres bile A2 navedeno znači da će se sva umanjenja vrijednosti pojaviti u prvoj godini testiranja. Rečeno implicira da bi Gross Imp Flow A2-X trebao biti nula u drugoj i trećoj godini testiranja ako nijedna izloženost ne dospije ili se ne amortizira. Promjene Gross Imp Flow A2-X bit će rezultat promjena u ECL-u tijekom vijeka trajanja za zamijenjene (nove) izloženosti za potrebe održavanja statičnosti bilance.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti BC (Gross Imp Flow BC-BC) čini tijekom analogan Gross Imp Flow AX-BC, ali odnosi se na nova umanjenja vrijednosti za BC izloženosti već prisutna na početku svakog razdoblja. Kretanja troškova umanjenja vrijednosti posljedica su komponentata definiranih u nastavku (TR, LR, LGD) uključujući i odredbe Odluke o klasifikaciji. O tim komponentama izvještavat će se u obrascu CSV_CR_SCEN.

Otpuštanje umanjenja vrijednosti za A1 iz tjeka A1-A2 čini tijekom koji mjeri smanjenje u Prov Stock A1 zbog tranzicija iz A1 u A2 (A1-A2 Flow). Odgovarajuće povećanje umanjenja vrijednosti u A2 tijekom vijeka trajanja zbog prijelaza iz A1 u A2 treba biti uneseno u Gross Imp Flow A1-A2.

Otpuštanje umanjenja vrijednosti za A1 iz tjeka A1-BC čini tijekom koji mjeri smanjenje u Prov Stock A1 zbog tranzicija iz A1 u BC (A1-BC Flow). Odgovarajuće povećanje umanjenja vrijednosti u BC tijekom vijeka trajanja zbog prijelaza iz A1 u BC treba biti uneseno u Gross Imp Flow A1-BC.

Otpuštanje umanjenja vrijednosti iz A2 iz tjeka A2-A1 mjeri smanjenje u Prov Stock A2 zbog tranzicija iz A2 u A1 (A2-A1 Flow) kada se izloženosti vraćaju u A1. Povećanje umanjenja vrijednosti za A1 uzrokovano tranzicijama iz A2 u A1 treba biti uneseno u Gross Imp Flow A2-A1.

Stopa oporavka (Cure12MA1-BC, Cure12MA2-BC; engl. *cure rate*) jest kumulativni udio postojećih ili projiciranih BC izloženosti koje će se oporaviti (kroz otplate iz novčanog toka dužnika, a ne naplate iz instrumenata osiguranja) bez ikakvoga gubitka za banku u svim sljedećim razdobljima. Stope oporavka su projicirane vrijednosti koje utječu na procjenu LGD-a u 2017. te razdobljima projekcija u oba scenarija. Iako u testiranju nije predviđena mogućnost oporavka iz BC, pretpostavljene stope oporavka važna su komponenta procjena rizičnih parametara.

Trenutačni parametri rizika jesu projekcije dvanaest mjesečnih tranzicija između tri rizične skupine/podskupine (A1, A2, BC) s povezanim stopama gubitaka. Stopa tranzicije (TR) označuje vjerojatnost kretanja između rizičnih skupina/podskupina izloženosti (A1, A2 ili BC) unutar dvanaest mjeseci. LGD se odnosi na procjenu gubitaka povezanih s mogućim BC događajima. Indeksi se odnose na horizont događaja te se 12M odnosi na mogućnost BC događaja unutar dvanaest mjeseci. Za horizont tijekom vijeka trajanja (indeks LT) potrebno je izvještavati o stopama gubitka (oznaka LR) koje se odnose na očekivane kreditne gubitke zbog BC događaja očekivane tijekom vijeka trajanja izloženosti. Na primjer, ukupna izloženost u A2 pomnožena s LR_{LT}^{2-x} dat će očekivane kreditne gubitke tijekom vijeka trajanja. Eksponenti označuju odgovarajuću tranziciju u određenu godinu (na primjer 1-3 označuje tranziciju parametra iz A1 u BC u određenoj godini t):

- TR^{1-3} označuje vjerojatnost da će izloženost koja je na početku godine bila A1 do kraja godine prijeći u BC. Gubitak povezan s izloženošću tranzicije iz A1 u BC je LGD_{12M}^{1-3} ;
- TR^{2-3} označuje vjerojatnost da će izloženost koja je na početku godine bila A2 do kraja godine prijeći u BC. Gubitak povezan s izloženošću tranzicije iz A2 u BC je LGD_{12M}^{2-3} ;
- TR^{1-2} označuje vjerojatnost da će izloženost koja je na početku godine bila A1 do kraja godine prijeći u A2;
- TR^{2-1} označuje vjerojatnost da će izloženost koja je na početku godine bila A2 do kraja godine prijeći u A1;
- LR_{LT}^{1-2} označuje očekivanu stopu gubitka tijekom vijeka trajanja za izloženosti koje su na početku godine bile A1 te do kraja godine prešle u A2;
- LR_{LT}^{2-x} označuje očekivanu stopu gubitka tijekom vijeka trajanja za sve izloženosti koje su na početku godine bile A2 neovisno o tome gdje su dočekale kraj godine;
- LR_{LT}^{3-3} označuje očekivanu stopu gubitka tijekom vijeka trajanja za izloženosti koje su na početku godine bile BC. Za izloženosti u BC nije predviđena tranzicija u neku drugu kategoriju zbog ograničenja mogućnosti oporavka.

Pri projekcijama parametara TR, LGD i LR koji služe za projekciju umanjenja vrijednosti metodologija podrazumijeva pridržavanje sljedećih zahtjeva:

- budući da se izvještava na razini pojedinih portfelja, TR i LR izračunava se kao izloženošću ponderirani prosjek (tj. težinska uprosječena vrijednost s izloženošću kao težinom, engl.

exposure-weighted averages) i LGD se izračunava kao umnožak PD-a i izloženošću ponderiranog prosjeka⁷;

- TR, LGD i LR prate postojeća kretanja u poslovnom ciklusu, odnosno poslovni ciklus ne bi trebao imati neutralan učinak na vrijednost navedenih parametara, parametri rizika ne procjenjuju se na temelju višegodišnjeg prosjeka jednogodišnjih stopa, za razliku od necikličnih (engl. *through-the-cycle*) parametara;
- projekcije TR, LGD i LR za određenu godinu primjenjuju se na odgovarajuće izloženosti već od početka godine.

Prosječno dospijeće odnosi se na izloženošću ponderirano preostalo dospijeće izloženosti u izvještajnoj kategoriji imovine. Dodatni detalji vezani uz preostalo dospijeće u kontekstu statične bilance objašnjeni su u poglavlju 2.3.2.

Iznos izloženosti pojam je koji se odnosi na izloženost koja se koristi kao osnova za izračun iznosa izloženosti riziku prema COREP definiciji iz članka 111. Uredbe za portfelje za koje se koristi standardizirani pristup izračuna kapitalnog zahtjeva, dok se za IRB portfelje koristi definicija iz članaka od 166. do 168.

Regulatorni parametri rizika (PDreg i LGDreg) pojam su koji se odnosi na parametre koji se koriste za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva u skladu s Uredbom.

ELreg je očekivani gubitak izračunat na temelju regulatornih parametara rizika u skladu s Uredbom.

2.3.2. Pretpostavka statične bilance

Prema pretpostavci statične bilance bankama nije dopušteno smanjivati iznos BC izloženosti. Izloženosti koje su naknadno postale BC povećavaju stanje BC izloženosti, a smanjuju stanje A1 i/ili A2 izloženosti, pri čemu ukupan iznos izloženosti treba ostati konstantan. Pretpostavlja se da neće doći do oporavka i otpisa unutar trogodišnjeg razdoblja pokrivenog testiranjem.

Za potrebe procjene kreditnog rizika, odnosno izračuna iznosa izloženosti kreditnom riziku, inicijalno preostalo dospijeće konstantno je za svu imovinu. Na primjer, desetogodišnja obveznica s preostalim dospijećem od pet godina na početku razdoblja testiranja zadržava preostalo dospijeće od pet godina kroz cijelo razdoblje testiranja (također i za potrebe izračuna ECL-a tijekom vijeka trajanja). Konstantno preostalo dospijeće pretpostavlja se i za dio odredaba povezanih sa standardiziranim pristupom, kada preostali rok do dospijeća omogućuje korištenje povoljnijeg pondera rizika za kratkoročne izloženosti.

Pretpostavka konstantne bilance stoji i za potrebe izračuna umanjenja vrijednosti u scenarijima trogodišnjeg razdoblja testiranja. Ako imovina dospije ili se amortizira tijekom stresnog razdoblja, mora se zamijeniti s imovinom istih karakteristika kreditnog rizika (uključujući i klasifikaciju Odluke o klasifikaciji) i preostalog dospijeća kako bi se bilanca održala stabilnom.

⁷ Dakle, težina (faktor) uz LGD za svaku izloženost unutar portfelja računa se kao omjer umnoška PD-a i izloženosti u odnosu na zbroj umnožaka PD-a i izloženosti svih izloženosti u tom portfelju. Zatim se LGD za određeni portfelj računa kao suma umnožaka težina i LGD-a.

U skladu s pretpostavkom statične bilance kreditne izloženosti A1 i A2 mijenjat će se samo zbog godišnjeg tijeka u A1, A2 ili BC. Učinci fer vrednovanja ne bi smjeli imati utjecaja na izloženosti i iznos izloženosti riziku. Navedeno uključuje i utjecaj promjene tečaja.

2.3.3. Kategorije izloženosti

Za potrebe ovog testiranja banke su dužne izvještavati o izloženostima primjenom kategorija izloženosti na temelju članka 112. odnosno 147. Uredbe po kojima se izvještava u COREP-u. U obrascima koji su dio metodologije definirana je razrada kategorija izloženosti koja će se koristiti u ovom testiranju za potrebe umanjenja vrijednosti zbog kreditnog rizika kao i izračuna izloženosti ponderiranih rizikom. Hrvatska narodna banka može tražiti dodatnu detaljniju raspodjelu unutar određenih kategorija izloženosti.

Za potrebe obuhvata kreditnog rizika definira se da, ako su izloženosti prenesene u ostale kategorije na temelju tehnika smanjenja kreditnog rizika, taj prijenos treba biti napravljen u skladu s definicijom kategorija izloženosti u obrascima i izvještaji trebaju uključivati vrijednosti nakon supstitucije. Dakle, procjene nastupanja statusa neispunjavanja obveza odnosno stope gubitaka kao i TR, LGD te LR izračunavat će se na temelju portfelja nakon supstitucije.

2.3.4. Izvještajni zahtjevi

Banke će o izloženostima u stranim državama izvještavati na skupnoj osnovi. Banke su dužne dostaviti informacije o ukupnoj izloženosti, izloženosti u Republici Hrvatskoj te ukupnim izloženostima u ostalim državama (izloženosti prema nerezidentima smatraju se izloženostima u ostalim državama).

Država druge ugovorne strane podrazumijeva državu u kojoj dužnik ima sjedište. Ovaj se koncept primjenjuje po osnovi krajnjeg rizika.

Povijesne vrijednosti za 2017. unosit će se u obrazac CSV_CR_SCEN za početak i kraj godine na temelju primijenjenoga računovodstvenog okvira (npr. MRS 39). Za 2018. će se kao početni unositi podaci za kraj 2017. godine, koji će biti ponovno utvrđeni s uključenim potpunim učincima MSFI-ja 9. Kao početni podaci u 2018. godini će se u podlogu unijeti BC izloženosti utvrđene na temelju definicije za potrebe ovog testiranja otpornosti na stres. Ponovno utvrđena umanjenja vrijednosti za kraj 2017. za izloženosti koje nisu predmet metodologije za kreditni rizik (fer vrednovani dužnički instrumenti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit) unijet će se u obrazac CSV_CR_SUM pod naslov "Od toga: Ostala MSFI 9 umanjenja vrijednosti."

Iznos izloženosti riziku, u podlozi CSV_CR_REA, izračunavat će se na temelju MSFI-ja 9 (isključujući MSFI 9 prijelazne odredbe). Osim toga, u obrazac CSV_CR_REA_STA uključit će se podaci s kraja 2017. godine (MRS 39) o iznosu izloženosti riziku, očekivanom gubitku i umanjnjima vrijednosti.

Banke će izvještavati u skladu s odgovarajućim odredbama Odluke o klasifikaciji. Prema članku 12. Odluke o klasifikaciji banke će u posebnoj bilješci izvještavati o izloženostima osiguranima adekvatnim instrumentima osiguranja grupiranima prema razdoblju od dana kada je nastupio status neispunjavanja obveza dužnika.

Banke će izvještavati o projekcijama vrijednosti parametara rizika u uvjetima stresa na način da Hrvatskoj narodnoj banci dostave dva skupa popunjenih obrazaca, jedan s projekcijama koje se

temelje na referentnim vrijednostima i jedan s projekcijama koje se temelje na vlastitim modelima. Testiranje u skladu s poglavljem 1.3.3.1. rezultirat će s još po jednim dodatnim skupom obrazaca za svaki od gornjih pristupa.

2.4. Utjecaj na račun dobiti i gubitka

2.4.1. Početne vrijednosti parametara rizika

Početne vrijednosti parametara rizika (TR, LGD i LR) jesu njihove vrijednosti za 2017. godinu.

Banke će izvesti odgovarajuće parametre iz modela kojima se koriste za utvrđivanje umanjenja vrijednosti u skladu s MSFI-jem 9 odnosno Odlukom o klasifikaciji koristeći pri tome povijesne makroekonomske varijable za 2017. Banke će HNB-u dostaviti dokumentaciju s definicijom općih postavki korištenih za izračun navedenih parametara.

Banke su dužne HNB-u dostaviti dokumentaciju s opisom metodologije korištene za određivanje početne vrijednosti trenutačnih (engl. *point-in-time*) parametara za sve portfelje. Od banaka se očekuje da primijene terminologiju korištenu u ovoj metodologiji.

2.4.2. Projekcija vrijednosti parametara u uvjetima stresa

Od banaka se očekuje da procjenu razvoja parametara rizika temelje i na referentnim vrijednostima parametara (engl. *benchmark*) koje će pripremiti Hrvatska narodna banka i na vlastitim (internim) modelima.

Minimalne razine projiciranih vrijednosti za sve kategorije izloženosti, osim kategorije ostale izloženosti, moraju biti barem u razini s referentnim vrijednostima za projicirane rizične parametre za izloženosti prema središnjoj državi u kojoj subjekti izloženosti imaju sjedište.

Kada se banka kod utvrđivanja projiciranih rizičnih parametara (TR, LGD ili LR) koristi internim modelima, oni moraju zadovoljavati minimalne standarde ekonometrijskog modeliranja i osjetljivosti parametara rizika te treba biti osigurana razboritost rezultata. Banke će dostaviti HNB-u odgovarajuću dokumentaciju o navedenim modelima koja uključuje pretpostavke i korištenu metodologiju. Banke moraju posebno kvantificirati utjecaj valutno induciranoga i kamatno induciranoga kreditnog rizika na projekcije rizičnih parametara te o utjecaju tih rizika obavijestiti HNB.

Kada banke procjene temelje na internim modelima, a razine projekcija parametara za bilo koji portfelj odnosno kategoriju izloženosti značajno odstupaju od razine projekcija koje se temelje na referentnim vrijednostima parametara, banka treba dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci dodatnu dokumentaciju iz koje je vidljivo do koje razine korišteni modeli zadovoljavaju minimalne standarde ekonometrijskog modeliranja i osjetljivosti parametara rizika te osiguravaju razboritost rezultata.

Ako interni modeli banke omogućuju procjenu odnosa između vrijednosti trenutačnih (engl. *point-in-time*) parametara i makroekonomskih varijabla na razini rejting razreda, banka bi se trebala koristiti tranzicijskom matricom rejtinga, uzimajući u obzir migraciju TR/LR po razredima na temelju projicirane razine ulaska u status neispunjavanja obveza i projiciranih umanjenja vrijednosti u uvjetima stresa za zadane scenarije. U ovom slučaju banke su dužne napraviti

tranzicijske matrice za trenutačne parametre. Tranzicijske matrice moraju zadovoljiti minimalno sljedeće kriterije:

- TR/LR za svaki razred odgovarajuće je prilagođen da odražava scenarij;
- vjerojatnost prelaska iz jednog razreda u drugi odgovarajuće je prilagođena scenariju.

Ako interni modeli banke omogućuju procjenu odnosa između trenutačnih parametara i makroekonomskih varijabla na razini portfelja, dobit će se jedinstveni agregirani parametri za svaki portfelj. Osim toga, banke su dužne dostaviti Hrvatskoj narodnoj banci dokumentaciju s detaljnim opisom pristupa korištenog za ovu procjenu.

U projekcijama LGD/LR banke moraju uzeti u obzir mogući utjecaj smanjenja fer vrijednosti instrumenata osiguranja korištenih pri priznavanju učinka tehnika smanjenja kreditnog rizika (primjerice šok na tržištu cijena nekretnina utjecat će na vrijednost nekretnina koje su uzete kao kolateral).

LGD/LR parametri trebaju se procijeniti uzimajući u obzir i karakteristike BC izloženosti i zadane scenarije. U obzir treba uzeti razborite pretpostavke pri procjeni stope oporavka/naplate (engl. *cure rate*), troškova povezanih s unovčenjem kolaterala te bilo kojih drugih faktora koji utječu na razinu umanjenja vrijednosti. Razvoj ovih pretpostavki treba se opravdati kroz vremenski horizont zadanih scenarija.

Za procjenu parametara LGD/LR i ECL-a tijekom vijeka trajanja pretpostavlja se da postoje savršene projekcije i zato bi makroekonomski scenariji, za preostali vijek trajanja i moguće razdoblje naplate izloženosti, za svaku točku u vremenu trebali biti tretirani kao poznati kada se izračunava ECL. Na primjer banke će pri izračunu LGD/LR za A1, A2 i BC izloženosti u prvoj godini uključiti ukupni šok cijena nekretnina koji se očekuje za sve godine. Tako bi, za razliku od prethodnoga nadzornog testiranja otpornosti na stres, kumulativni šokovi cijena nekretnina bili uključeni u prvoj godini izračuna LGD-a. Za procjenu LGD/LR i ECL-a tijekom vijeka trajanja od 2018. do 2020. banke bi trebale pretpostaviti da će se budući makroekonomski parametri i cijene nekretnina u slučaju realizacije kolaterala razvijati kao što je opisano u scenarijima. Nakon horizonta scenarija pretpostavlja se da će sve vrijednosti biti konstantne (tj. stabilne cijene nekretnina i sve ostale makroekonomske varijable) osim BDP-a za koji se pretpostavlja konstantan rast. To će utjecati na to da stope gubitka za izloženosti koje su ušle u BC do 2020. godine trebaju biti izračunate pretpostavljajući konstantni profil makroekonomskih varijabla.

Za izračun stopa gubitka A2 izloženosti pretpostavlja se da će nakon horizonta scenarija parametri kreditnog rizika konstantno zadržati vrijednosti iz temeljnog scenarija iz 2020. godine. Parametri kreditnog rizika u stresnom scenariju za A2 izloženosti će se od 2021. nadalje vratiti na razine parametara iz temeljnog scenarija iz 2020. godine. Navedeno vraćanje bit će linearno i očekivane razine dostići će šest godina nakon kraja stresnog scenarija (2026. godine).

Projicirani parametri rizika trebaju biti uneseni u obrazac CSV_CR_SCEN.

2.4.3. Izračun troškova umanjenja vrijednosti i rezerviranja

Razvoj rizičnih parametara definiran u prethodnom odjeljku temelji se na jednom scenariju u svakom makroekonomskom scenariju (temeljnog i stresnog) i mora biti iskorišten za izračun tijekom izloženosti kroz umanjenja povezana s rizičnim skupinama/podskupinama (A1, A2, BC) te odgovarajućih tijekomova (troškova) umanjenja vrijednosti takve izloženosti.

Banke će troškove umanjenja vrijednosti i rezerviranja izračunavati u skladu s odgovarajućim odredbama Odluke o klasifikaciji i odredbama poglavlja 2.4.2. ove metodologije ovisno o tome koji izračuni daju veće iznose. Posebno se očekuje da ukupno umanjenje po izloženostima klasificiranima u rizične podskupine A-1 i A-2 u razdoblju do kraja horizonta testiranja ne može iznositi manje od 0,8% od iznosa bruto knjigovodstvene vrijednosti izloženosti u tim rizičnim podskupinama, osim za financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Izračunati gubici od umanjenja vrijednosti (troškovi umanjenja vrijednosti i rezerviranja) za nove i stare izloženosti u svakoj rizičnoj skupini/podskupini umanjenja trebaju biti priznati u računu dobiti i gubitka kao "umanjenje vrijednosti financijske imovine osim imovine koja se mjeri po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka".

Pri korištenju internih modela za procjene banke trebaju uključiti potpuni utjecaj makroekonomskih scenarija do dospijeca izloženosti u prvoj godini testiranja za inicijalne A-2 i BC izloženosti (tzv. savršene projekcije). Na primjer, ako se cijene nekretnina smanje za 10% u razdoblju od tri godine stresnog scenarija, to će se smanjenje odraziti na gubitak zbog umanjenja vrijednosti za stare BC izloženosti u 2018. godini. To znači da će gubitak zbog umanjenja vrijednosti starih BC izloženosti biti nula u drugoj i trećoj godini (uz dodatna umanjenja vrijednosti na BC izloženosti koja su generirana migracijom iz A1 i A2 izloženosti). Isto vrijedi i za stare A2 izloženosti, dok god ne dođe do njihove amortizacije ili zamjene dospelih izloženosti.

2.4.3.1. Promjene umanjenja vrijednosti

Troškovi umanjenja vrijednosti sastoje se od troškova iz postojećih izloženosti u svakoj rizičnoj skupini/podskupini i troškova iz novih izloženosti koje su promijenile rizične skupine/podskupine, uključujući i odgovarajuće otpuštanje umanjenja vrijednosti iz prethodnih rizičnih skupina/podskupina. Umanjenja vrijednosti svake rizične skupine/podskupine mijenjat će se tijekom razdoblja testiranja kako je navedeno u nastavku.

Okvir 1. Razvoj umanjenja vrijednosti

$$\begin{aligned}
 \text{Prov Stock A1}(t+1) &= \text{Prov Stock A1}(t) + \text{Troškovi umanjenja vrijednosti za nove A1} \\
 &\quad \text{izloženosti} - \text{Otpuštanje u.v. zbog izlaska iz A1} + \text{Troškovi u.v. za} \\
 &\quad \text{postojeće A1} \\
 &= \text{Prov Stock A1}(t) + \text{Gross Imp Flow A2-A1}(t+1) - \text{Otpuštanje} \\
 &\quad \text{u.v. za A1 iz tijeka A1-A2}(t+1) - \text{Otpuštanje u.v. za A1 iz tijeka A1-} \\
 &\quad \text{BC}(t+1) + \text{Gross Imp flow A1-A1}(t+1) \\
 \text{Prov Stock A2}(t+1) &= \text{Prov Stock A2}(t) + \text{Troškovi u.v. za nove A2 izloženosti} - \\
 &\quad \text{Otpuštanje u.v. zbog promjena A2} + \text{Troškovi u.v. za postojeće A2} \\
 &= \text{Prov Stock A2}(t) + \text{Gross Imp Flow A1-A2}(t+1) - \text{Gross Imp Flow A2-BC}(t+1) - \\
 &\quad \text{Otpuštanje u.v. za A2 iz tijeka A2-A1}(t+1) + \text{Gross Imp Flow A2-} \\
 &\quad \text{X}(t+1)
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Prov Stock BC}(t+1) &= \text{Prov Stock BC}(t) + \text{Troškovi u.v. zbog ulaska u BC} + \text{Troškovi} \\ &\quad \text{u.v. za postojeće BC} \\ &= \text{Prov Stock BC}(t) + \text{Gross Imp Flow A1-BC}(t+1) + \text{Gross Imp Flow A2-BC}(t+1) + \\ &\quad \text{Gross Imp Flow BC-BC}(t+1) \end{aligned}$$

Korištene varijable definirane su u okvirima od 2. do 7.

Projekcije troškova umanjenja vrijednosti unosit će se u obrasce za scenarij kreditnog rizika (CSV_CR_SCEN).

2.4.3.2. Promjene umanjenja vrijednosti A1 izloženosti

Troškovi umanjenja vrijednosti za nove A1 izloženosti posljedica su migracije iz A2 u A1 (Gross Imp Flow A2-A1). Neto utjecaj na Prov Stock A1 (vidi Okvir 1.) izveden je oduzimajući otpuštanje umanjenja vrijednosti izloženosti koje su na početku razdoblja u A1 te su prešle u A2 (Otpuštanje u.v. za A1 iz tijeka A1-A2) i u BC (Otpuštanje u.v. za A1 iz tijeka A1-BC). Metoda izračuna novih umanjenja vrijednosti u A1 i otpuštanja u.v. za A1 definirana je sljedećim okvirom.

Okvir 2. Troškovi umanjenja vrijednosti novih A1 izloženosti i otpuštanje umanjenja vrijednosti zbog izlaska iz A1

$$\text{Gross Imp Flow A2-A1}(t+1) = \text{A2-A1 flow} * \text{TR}^{1-3}(t+1) * \text{LGD}_{12M}^{1-3}(t+1)$$

$$\text{A2-A1 flow} = \text{Exp A2}(t) * \text{TR}^{2-1}(t+1)$$

$$\text{Otpuštanje u.v. za A1 iz tijeka A1-A2}(t+1) = \chi * \text{Prov Stock A1}(t)$$

$$\text{Otpuštanje u.v. za A1 iz tijeka A1-BC}(t+1) = \Psi * \text{Prov Stock A1}(t)$$

pri čemu:

- Prov Stock A1(t) su umanjenja vrijednosti A1 izloženosti u razdoblju t.
- $\text{LGD}_{12M}^{1-3}(t+1)$ je očekivana stopa gubitka izloženosti koje prelaze iz A1 u BC.
- TR^{1-3} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A1 izloženosti u BC.
- TR^{2-1} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A2 izloženosti u A1.
- χ je dio Prov Stock A1 (t) koji iz početnih A1 izloženosti u t prelazi u A2 u t+1 (prilagođen za tijek A2-A1). Maksimalno, χ može biti jednak dijelu A1 izloženosti u t koje prelaze u A2 u t+1 tj. $\chi \leq \text{TR}^{1-2}(t+1)$.

- Ψ je dio Prov Stock A1 (t) koji iz početnih A1 izloženosti u t prelazi u BC u t+1. Maksimalno, Ψ može biti jednak dijelu A1 izloženosti u t koje prelaze u BC u t+1, tj. $\Psi \leq TR^{1-3}(t+1)$.

Bruto troškovi umanjenja vrijednosti za postojeće A1 izloženosti (Gross Imp Flow A1-A1) trebaju odražavati promjenu u ECL-u zbog scenarija i migracije unutar razreda. Sljedeći okvir definira metodu izračuna umanjenja vrijednosti A1 izloženosti.

Okvir 3. Troškovi umanjenja vrijednosti za postojeće A1 izloženosti

$$\text{Gross Imp Flow A1-A1}(t+1) = \text{Exp A1}(t) * TR^{1-3}(t+1) * LGD_{12M}^{1-3}(t+1) - \text{Prov Stock A1}(t)$$

pri čemu:

- Prov Stock A1(t) su umanjenja vrijednosti A1 izloženosti u razdoblju t.
- $LGD_{12M}^{1-3}(t+1)$ je stopa gubitka za izloženosti koje prelaze iz A1 u BC.
- TR^{1-3} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A1 izloženosti u BC.

Smanjivanje stope pokrića (omjer umanjenja vrijednosti i izloženosti) za ukupne A1 izloženosti nije dopušteno.

2.4.3.3. Promjene umanjenja vrijednosti A2 izloženosti

U Okviru 4. definira se način izračuna troškova umanjenja vrijednosti za A1 izloženosti koje prelaze u A2 tijekom godine. Procjena stope gubitka tijekom vijeka trajanja odražavat će učinke makroekonomskog scenarija na način da sva umanjenja vrijednosti budu prepoznata u prvoj godini.

Okvir 4. Troškovi umanjenja vrijednosti novih A2 izloženosti i otpuštanja rezervacija zbog prijelaza u A2

$$\text{Gross Imp Flow A1-A2}(t+1) = \text{A1-A2 flow} * LR_{LT}^{1-2}(t+1)$$

$$\text{A1-A2 flow} = \text{Exp A1}(t) * TR^{1-2}(t+1)$$

pri čemu:

- $LR_{LT}^{1-2}(t+1)$ je stopa gubitka tijekom vijeka trajanja za razdoblje t+1.
- TR^{1-2} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A1 izloženosti u A2.

Navedeni su troškovi u bruto iznosu. Neto troškovi umanjenja vrijednosti mogu se dobiti oduzimanjem Otpuštanja umanjenja vrijednosti iz A2 iz tjeka A2-A1 od formule.

U Okviru 5. definira se izračun troškova umanjenja vrijednosti postojećih A2 izloženosti s početka godine (Gross Imp Flow A2-X). Neto utjecaj na Prov Stock A2 (t+1) računa se kao zbroj Gross Imp Flow A1-A2 (t+1) i Gross Imp Flow A2-X (t+1) umanjen za zbroj troška umanjenja vrijednosti izloženosti koje prelaze iz A2 u BC (Gross Imp Flow A2-BC(t+1)) te Otpuštanja umanjenja vrijednosti iz A2 iz tijeka A2-A1 u razdoblju t+1.

Okvir 5. Troškovi umanjenja vrijednosti za A2 izloženosti s početka razdoblja

$$\text{Gross Imp Flow A2-X (t+1)} = \text{Exp A2(t)} * \text{LR}_{LT}^{2-X}(t+1) - \text{Prov Stock A2(t)}$$

pri čemu:

- Prov Stock A2(t) su umanjenja vrijednosti A2 izloženosti u razdoblju t.
- $\text{LR}_{LT}^{2-X}(t+1)$ je ECL tijekom vijeka trajanja za razdoblje t+1 za imovinu u A2.

2.4.3.4. Promjene umanjenja vrijednosti BC izloženosti

Umanjenja vrijednosti novih BC izloženosti iz A1 i A2 potrebno je računati na temelju odredaba iz Okvira 6. Nisu dopušteni negativni bruto troškovi umanjenja vrijednosti za nove BC izloženosti (Gross Imp Flow AX-BC) u bilo kojoj godini ili scenariju. Umanjenja vrijednosti za početne A1 izloženosti mogu biti iskorištena za A2 i BC uvažavajući pretpostavku statične bilance (jer se A1 smanjuje u razdoblju procjenjivanja) kao što se vidi iz Okvira 2.

Okvir 6. Troškovi umanjenja vrijednosti za nove BC izloženosti

$$\text{Gross Imp Flow AX-BC(t+1)} = \text{Gross Imp Flow A1-BC(t+1)} + \text{Gross Imp Flow A2-BC(t+1)}$$

$$\text{Gross Imp Flow A1-BC(t+1)} = \text{Exp A1(t)} * \text{TR}^{1-3}(t+1) * \text{LGD}_{12M}^{1-3}(t+1)$$

$$\text{Gross Imp Flow A2-BC(t+1)} = \text{Exp A2(t)} * \text{TR}^{2-3}(t+1) * \text{LGD}_{12M}^{2-3}(t+1)$$

pri čemu:

- Prov Stock A1 su umanjenja vrijednosti A1 izloženosti u razdoblju t.
- TR^{1-3} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A1 izloženosti u BC.
- TR^{2-3} je jednogodišnja vjerojatnost prijelaza A2 izloženosti u BC.
- $\text{LGD}_{12M}^{1-3}(t+1)$ je očekivana stopa gubitka za izloženosti koje su prešle iz A1 u BC.
- $\text{LGD}_{12M}^{2-3}(t+1)$ je očekivana stopa gubitka za izloženosti koje su prešle iz A2 u BC.

Okvirom 7. definiran je pristup izračuna troškova umanjenja vrijednosti postojećih BC izloženosti koji uzima u obzir pogoršanje kvalitete izloženosti, osobito u stresnom scenariju, a bit će izračunat u skladu s odgovarajućim odredbama Odluke o klasifikaciji i odredbama poglavlja 2.4.2. ove metodologije ovisno o tome koji izračuni daju veće iznose. Nisu dopušteni negativni troškovi umanjenja vrijednosti u bilo kojoj godini ili scenariju. Kao što je prethodno navedeno, na postojeće BC izloženosti primijenit će se savršeno predviđanje gubitaka zbog umanjenja vrijednosti.

Okvir 7. Troškovi umanjenja vrijednosti za postojeće BC izloženosti

$$\text{Gross Imp Flow BC-BC (t+1)} = \text{MAX} \{0 ; [\text{LR}_{\text{LT}}^{3-3}(\text{t}+1) * \text{Exp BC (t)}] - \text{Prov Stock BC (t)} \}$$

pri čemu:

- Prov Stock BC (t) su umanjenja vrijednosti BC izloženosti u razdoblju t. Samo postojeća specifična umanjenja vrijednosti koja prelaze očekivani gubitak (EL) mogu biti iskorištena za pokrivanje gubitaka zbog umanjenja vrijednosti
- $\text{LR}_{\text{LT}}^{3-3}(\text{t}+1)$ je stopa gubitka procijenjena u razdoblju t+1 za BC izloženosti iz razdoblja t

2.4.3.5. Troškovi umanjenja vrijednosti i rezerviranja za izloženosti prema središnjoj državi

Procjene kretanja izloženosti u statusu neispunjavanja obveza i troškova umanjenja vrijednosti i rezerviranja za izloženosti prema središnjoj državi koje su klasificirane kao imovina koja se amortizira uskladit će se s makroekonomskim temeljnim i stresnim scenarijem. Navedeno se odnosi na izloženosti (Exp) evidentirane u kategorijama izloženosti prema središnjoj državi i središnjim bankama i izloženosti prema jedinicama područne (regionalne) ili lokalne samouprave za portfelje u kontekstu standardiziranog pristupa, odnosno u kategoriji središnje države i središnje banke za IRB portfelje. Pritom se za izloženosti prema središnjim bankama primjenjuje stopa gubitka od 0% u oba scenarija. Pozicije koje se mjere po fer vrijednosti (kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i račun dobili ili gubitka) predmet su testiranja u okviru tržišnog rizika.

Kako bi se izračunala navedena umanjenja vrijednosti i rezerviranja za izloženosti prema središnjoj državi, Hrvatska narodna banka će bankama isporučiti vrijednosti rizičnih parametara u uvjetima stresa. Upotreba tih parametara obvezna je za sve banke.

2.5. Utjecaj na iznos izloženosti riziku

Banke trebaju izračunati utjecaj makroekonomskih scenarija (temeljnog i stresnog) na iznos izloženosti riziku (u kontekstu kreditnog rizika to je izloženost ponderirana rizikom – engl. *risk weighted assets*, RWA) u skladu s odredbama Uredbe. Navedeno se primjenjuje kod svih pristupa, svih vrsta izloženosti (sa statusom neispunjavanja obveza i bez statusa neispunjavanja obveza) i svih tehnika umanjenja kreditnog rizika.

Pretpostavlja se da je iznos izloženosti razvrstanih u portfeljima koji se mjere po fer vrijednosti (kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i račun dobili ili gubitka) za potrebe izračuna iznosa izloženosti riziku konstantan. Gubici ili dobiti iz navedenih portfelja procjenjuju se kroz okvir za tržišne rizike.

I za standardizirani i za IRB pristup iznos izloženosti riziku na kraju 2017. treba biti ponovno utvrđen u skladu s MSFI-jem 9 (isključujući MSFI 9 prijelazne odredbe) i čini minimalni iznos izloženosti riziku za izloženosti sa statusom neispunjavanja obveza i bez statusa neispunjavanja obveza izračunat uz primjenu stresnih regulatornih parametara rizika u temeljnom i stresnom scenariju. Iznos izloženosti riziku nakon prijelaznih odredbi može pasti ispod stvarnih razina na kraju 2017. godine isključivo zbog efekata uvođenja MSFI-ja 9. Ovo ograničenje primjenjuje se pojedinačno za agregirane IRB i STA portfelje.

Očekuje se kako će se iznos izloženosti po rejting kategorijama mijenjati zbog ulaska pojedinih izloženosti u status neispunjavanja obveza i smanjenja kreditne kvalitete. Za STA i IRB portfelje razdioba izloženosti između rejting kategorija i izloženosti u statusu neispunjavanja obveza mora biti usklađena (uzimajući u obzir migraciju po rejting kategorijama) s odgovarajućom vlastitom metodologijom za procjenu troškova ispravaka vrijednosti i migracija korištenoj za potrebe utvrđivanja ispravaka vrijednosti. Izloženosti kojima je pogoršan rejting ili su ušle u status neispunjavanja obveza moraju biti ponderirane s odgovarajućim ponderom rizika (na primjer dio neosigurane izloženosti prema stanovništvu STA portfelja, 100% ili 150%).

Pri IRB projekcijama iznosa izloženosti riziku treba uzeti u obzir utjecaj definiranih scenarija na vrijednosti kolaterala i njihove adekvatnosti.

Za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza za koje institucija primjenjuje vrijednosti LGD-a na temelju 1. stavka 161. članka Uredbe iznos izloženosti riziku treba biti nula. Banke koje imaju odobrenje Hrvatske narodne banke za primjenu naprednih pristupa (tj. za vlastitu procjenu LGD-a) iznos izloženosti riziku za klijente u statusu neispunjavanja obveza izračunavaju u skladu s člankom 153. Uredbe na sljedeći način:

$$\text{REA Def}(t) = \text{MAX} \{0; [\text{LGDreg}(t) - \text{ELBE}(t)] * 12,5 * \text{DefStock}(t)\}$$

pri čemu:

LGDreg(t) je regulatorni LGD za izloženosti u statusu neispunjavanju obveza koji uključuje uvjete recesije i moguće neočekivane gubitke zbog utjecaja scenarija;

ELBE (u obrascu CSV_CR_REA) je najbolja procjena očekivanoga gubitka koja uključuje ekonomske uvjete u skladu s podstavkom (h) 1. stavka 181. članka Uredbe.

Višak ili manjak na osnovi razlike iznosa očekivanoga gubitka izračunatog prema IRB pristupu i umanjenju vrijednosti treba biti izračunat na agregiranim razinama, posebno za izloženosti u statusu i posebno bez statusa neispunjavanja obveza. U skladu s člankom 159. Uredbe navedeni višak izračunat na portfelju u statusu neispunjavanja obveza ne smije biti korišten za pokriće manjka na portfelju koji nije u statusu neispunjavanja obveza. Međutim, višak na portfelju koji nije u statusu neispunjavanja obveza može biti iskorišten za pokriće manjka na portfelju koji jest u statusu neispunjavanja obveza. Ako je primjenom navedenog izračunat višak umanjenja iz IRB-a iznad očekivanih gubitaka, taj iznos viška treba biti uključen u dopunski kapital u skladu sa

stavkom (h) 62. članka 2. Uredbe, tj. do 0,6% iznosa izloženosti riziku. Očekivani gubitak iz stavke ostala imovina je nula.

Umanjenja vrijednosti trebaju biti utvrđena na način kako je to definirano u poglavlju 2.4.3. Metodologije.

S obzirom na različite pristupe pri popunjavanju obrazaca CSV_CR_REA i CSV_CR_SCEN, moguće je da iznosi umanjena vrijednosti neće biti međusobno povezani.

2.6. Iznos izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane

Izračun iznosa izloženosti riziku definiran u prethodnom odjeljku primjenjuje se i na izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane (u knjizi banke i knjizi trgovanja).

Za potrebe izračuna iznosa izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane banke će odgovarajuće izloženosti uključiti u obrazac CSV_CR_REA.

Regulatorno utvrđen iznos izloženosti druge ugovorne strane treba biti konstantan i na njegov iznos ne bi trebao utjecati ni temeljni ni stresni scenarij.

3. Tržišni rizici

3.1. Pregled

Utjecaj tržišnih rizika na sve pozicije banke koje se mjere po fer vrijednosti, osim onih koje se drže raditi trgovanja, procijenit će se potpunom revalorizacijom na temelju primjene zajedničkog skupa stresnih faktora tržišnih rizika konzistentnih s makroekonomskim stresnim scenarijima. Navedeni skup faktora bankama će dostaviti Hrvatska narodna banka.

Utjecaj potpune revalorizacije na stavke koje se drže radi trgovanja banke će aproksimirati umanjenjem fer vrednovanih pozicija. Usto, banke trebaju projicirati prihode od klijenata (engl. *client revenues*) iz poslovanja sa stavkama koje se drže radi trgovanja na temelju unaprijed propisanoga simplificiranog pristupa koji procjenjuje utjecaj tržišnih rizika kao funkciju varijacije neto prihoda iz trgovanja (u nastavku teksta: NPT) u posljednjih pet godina.

Za sve pozicije koje se vrednuju po fer vrijednosti, uključujući i one koje se drže radi trgovanja, banke trebaju izračunati iznos rezerva za likvidnost na temelju makroekonomskih stresnih scenarija. U navedenu rezervu banke trebaju uključiti rezervu zbog vrednovanja u uvjetima stresa za imovinu i obveze rizične skupine/podskupine A2 i BC u skladu s hijerarhijom fer vrijednosti (MSFI 13) kako bi se uzela u obzir nesigurnost modela povezana s vrednovanjem te imovine i obveza.

3.2. Obuhvat

Metodologija testiranja otpornosti na stres tržišnih rizika obuhvatit će sve fer vrednovane pozicije, tj. pozicije koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i ostalu sveobuhvatnu dobit. Sekuritizacijske pozicije nisu obuhvaćene ovim testiranjem.

Računovodstvo zaštite odnosno ekonomska zaštita pozicija koje su obuhvaćene ovim poglavljem nije predmet ovog testiranja.

Utjecaj valutnog rizika na pozicije banke nije predmet ovog testiranja.

Za potrebe utvrđivanja kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane (u nastavku teksta: CCR) banke će upotrijebiti pristup opisan u poglavlju 2. Kreditni rizik. Utjecaj CCR-a na račun dobiti i gubitka neće se obuhvatiti u ovom testiranju.

Utjecaj prilagodbe kreditnom vrednovanju (u nastavku teksta: CVA) na kapitalni zahtjev banke će obuhvatiti samo na početni referentni datum te će ista vrijednost biti konstantna za sve temeljne i stresne scenarije u cijelom horizontu testiranja. U ovom se testiranju neće obuhvatiti utjecaj CVA na račun dobiti i gubitka.

3.3. Definicije i pretpostavke

3.3.1. Definicije

Stavke koje se obvezno ili opcionalno mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka jesu pozicije koje su:

- raspoređene da se vode po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (MSFI 7.8(a) (i), MRS 39.9) ili
- financijska imovina koja nije namijenjena trgovanju koja se obvezno vodi po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka (MSFI 9.4.1.4.).

Direktne pozicije središnje države uključuju pozicije izloženosti prema središnjoj državi i jedinicama područne ili lokalne samouprave kao ugovornim stranama. Ove izloženosti temelje se na neposrednoj izloženosti (npr. izloženost od 100 prema državi A, kolateralizirana obveznicama koje je izdala država B, bit će izloženost prema državi A i neće predstavljati izloženosti prema državi B). Ove pozicije ne uključuju izloženosti ostalim ugovornim stranama s potpunom ili parcijalnom garancijom države ni poduzeća u vlasništvu države. Izloženosti prema nadnacionalnim tijelima i središnjim bankama ne smatraju se izloženostima središnjoj državi.

Pozicije koje se drže s namjerom trgovanja čine svi financijski instrumenti koji se smatraju portfeljem koji se drži radi trgovanja u FINREP-u.

Faktori tržišnih rizika odnose se na skup faktora, koje je definirao HNB, koji se smatraju glavnim pokretačima tržišnih rizika i služe kalibriranju učinka makroekonomskih stresnih scenarija na fer vrednovane pozicije.

Neto prihod iz trgovanja (NPT) definiran je u skladu s FINREP-om (dobici ili gubici od fer vrednovane financijske imovine i obveza koje se drže radi trgovanja, neto)⁸. U skladu s odredbom o neuključivanju efekata valutnog rizika potrebno je iz povijesnih podataka neto prihoda iz trgovanja isključiti sve stavke koje se odnose na utjecaj tečaja stranih valuta uključujući derivate povezane s valutama i trgovanje valutama. U kontekstu testiranja otpornosti na stres NPT se uvijek izražava u jedinicama valute, a ne kao omjer. Banke koje u uobičajenim redovnim financijskim izvještajima prikazuju kamatni prihod na fer vrednovanu imovinu kroz račun dobiti i gubitka kao dio NPT-a trebaju izvještavati o tom prihodu kao dijelu neto kamatnog prihoda te ga isključiti iz NPT-a u povijesnim i projiciranim vrijednostima. Ovo izuzeće neto kamatnog prihoda iz NPT-a obvezno je za sve banke. Banke koje budu imale znatne poteškoće kod rekonstruiranja navedenih povijesnih vrijednosti mogu ovo izuzeće napraviti na najbolji raspoloživi način.

Prihodi od klijenata iz poslovanja sa stawkama koje se drže radi trgovanja (u nastavku teksta: prihodi od klijenata) definiraju se kao svi prihodi iz NPT-a osim dobiti i gubitka zbog kretanja cijena i povezanih usklađivanja pozicija s tržištem (engl. *marking-to-market*) te učinka rezerva za likvidnost i neizvjesnost modela vrednovanja. Prihodi od klijenata uključuju prihode generirane provođenjem aktivnosti trgovanja za klijente (na primjer zadržani dio razlike između kupovne i prodajne cijene) te ostale trgovačke naknade i provizije kao i naknade iz investicijskih usluga (ako se već o njima ne izvještava pod stavkom prihodi od provizija i naknada u računu dobiti i gubitka).

Instrumenti 1., 2. i 3. razine (L1, L2 i L3) definirani su u skladu s hijerarhijom fer vrijednosti iz MSFI-ja 13 odnosno FINREP-om.

⁸ FINREP obrazac 2, redak 280

3.3.2. Pretpostavka statične bilance

Šok zbog tržišnog rizika trenutačno će se primijeniti na sve pozicije u obuhvatu metodologije testiranja otpornosti na stres za tržišne rizike, s iznimkom pozicija koje se drže s namjerom trgovanja kod kojih se promatraju šokovi na cijelom vremenskom horizontu testiranja.

Nominalne vrijednosti svih pozicija imovine i obveza u obuhvatu tržišnog rizika ostat će konstantne tijekom horizonta testiranja.

Banke će pretpostaviti da se neće provoditi nikakve aktivnosti upravljanja portfeljem kao odgovor na stresne scenarije (npr. rebalansiranje ili likvidacija portfelja).

3.4. Potpuna revalorizacija

3.4.1. Referentni datum i vremenski horizont

Referentni je datum za primjenu šokova zbog tržišnih rizika 31. prosinca 2017.

Ukupni utjecaj šokova iz tržišnih rizika na račun dobiti i gubitka odnosno kapital u potpunosti će se priznati u prvoj godini horizonta testiranja otpornosti na stres (tj. u 2018. godini).

3.4.2. Faktori tržišnog rizika

Hrvatska narodna banka odredit će stresne scenarije koji će poslužiti kao osnova za izradu projekcija dobiti i gubitka iz svih fer vrednovanih pozicija, s iznimkom pozicija koje se drže radi trgovanja.

Kod primjene tržišnih faktora banke će, pri procjeni utjecaja na pozicije kod kojih faktori ne odgovaraju dostupnim točkama, tj. razredima, interpolacijom izračunavati tražene točke. Za razrede koji su kraći ili dulji od dostupnog opsega razreda u raspoloživim scenarijima banke će se pri izračunu utjecaja šoka kao minimalnim šokom koristiti scenarijima za najkraći odnosno najdulji razred.

3.4.3. Obuhvat

Sve računovodstvene kategorije podložne fer vrednovanju trebaju biti revalorizirane u stresnom scenariju.

Za stavke portfelja koji se mjere po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i koje su predmet modela umanjenja u skladu s MSFI-jem 9 odnosno Odlukom o klasifikaciji, utjecaj promjena u kreditnom riziku druge ugovorne strane treba biti mjereno po fer vrijednosti i unesen u ostalu sveobuhvatnu dobit.

3.4.4. Obilježja potpune revalorizacije

Banke će potpunom revalorizacijom ponovno vrednovati pozicije na temelju svih relevantnih faktora rizika pomoću modela za izračun cijena. Stresne scenarije odnosno relevantne faktore rizika odredit će HNB.

Pretpostavlja se da temeljni scenarij neće utjecati na dobit ili gubitak odnosno ostalu sveobuhvatnu dobit.

Kao što je navedeno, ukupni utjecaj šokova iz tržišnih rizika na račun dobiti i gubitka odnosno kapital će se u potpunosti priznati u prvoj godini horizonta testiranja otpornosti na stres (tj. u

2018. godini). Utjecaj stresa zbog tržišnog rizika bit će trenutačni šok, tj. nikakva pretpostavka držanja otvorene pozicije u određenom razdoblju neće utjecati na izračun dobiti i gubitka.

Utjecaj potpune revalorizacije treba biti unesen u obrazac CSV_MR_FULL_REVAL. Bonitetni filtri tretirat će se u skladu s poglavljem 6.4.6.

Banke trebaju provesti potpunu revalorizaciju svih fer vrednovanih pozicija osim pozicija koje se drže radi trgovanja te učinak raspodijeliti po kategorijama izloženosti odnosno računovodstvenom pristupu. Banke će izvještavati o:

- fer ili računovodstvenoj vrijednosti te nominalnoj vrijednosti pozicija i
- dobitima ili gubicima iz potpune revalorizacije.

Izvještaj o ukupnom učinku u skladu s računovodstvenim pristupom slijedit će ove stavke:

- učinak revalorizacije na ostalu sveobuhvatnu dobit (u nastavku teksta: OSD) i
- učinak revalorizacije na dobitak ili gubitak po svim faktorima rizika pozicija koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

O učinku potpune revalorizacije direktnih pozicija središnje države izvještavat će se u bilješci.

Učinak potpune revalorizacije na pozicije koje se drže radi trgovanja definiran je aproksimacijom na način opisan u okviru.

Okvir 8. Učinak potpune revalorizacije na pozicije koje se drže radi trgovanja

Učinak potpune revalorizacije = $-0,20\% * (\text{Fer vrijednost imovine} + \text{Fer vrijednost obveze})$

pri čemu:

- Fer vrijednost imovine i obveza jesu apsolutne (pozitivne) fer vrijednosti pozicija koje se drže radi trgovanja.

Za potrebe testiranja otpornosti na stres banke neće uzimati u obzir moguće učinke prilagodbe vrednovanja dužničkih vrijednosnih papira i dobitaka zbog povećavanja kreditnog raspona na vlastite obveze. Nije dopušteno iskazivati dobitke iz fer vrednovanih obveza zbog smanjenja vlastite kreditne sposobnosti.

Tržišni šokovi trebaju biti primijenjeni i iskazani po relevantnim faktorima rizika (tj. kamatna stopa, valuta, vlasnički v. p. / kapital, fondovi, roba, kreditni raspon). Na primjer, za dužnički vrijednosni papir ključni faktori rizika koji se uzimaju u obzir jesu kamatni i kreditni rizik. Iznimke od ovoga općeg pravila jesu na primjer ulaganja u fondove i druge instrumente za koje makroskenariji uključuju relativnu promjenu fer vrijednosti ili prinosa proizvoda i za koje nije potrebno razdvojiti učinke u navedenim šokovima. U slučaju klase imovine slične onima za koje su dane promjene fer vrijednosti banke će primijeniti isti pristup i šokove.

Pri izvješćivanju o rezultatima uzet će se u obzir multivarijatni učinci koji proizlaze iz primjene šokova na parametre tržišnog rizika i kumulativno se prikazuju u obrascima u stupcima utjecaja računa dobiti i gubitka i ostale sveobuhvatne dobiti.

3.5. Revalorizacija rezerva za tržišni rizik

Da bi se izračunao gubitak iz rezerva za tržišnu likvidnost i nesigurnost modela, banke su dužne koristiti se vlastitom metodologijom kako bi podvrgnule izloženosti testiranju otpornosti na stres na temelju stresnog scenarija tržišnog rizika i šokova faktora rizika opisanih u poglavlju 3.4.2.

U temeljnom scenariju ne pretpostavlja se dodatni gubitak rezerva za tržišnu likvidnost i nesigurnost modela.

Izračun utjecaja tržišne likvidnosti na rezerve potrebno je izračunati na temelju povećanja razlike između kupovne i prodajne cijene (za L1, L2 i L3 instrumente), koja je dana u scenariju šokova faktora rizika. Banke će se koristiti šokovima danima u scenarijima tržišnog rizika kako bi izračunale utjecaj na nesigurnost modela vrednovanja L2 i L3 instrumenata. Ovaj zahtjev neovisan je o tome izračunava li banka dodatna vrijednosna usklađenja u skladu s člankom 34. Uredbe.

Banke će izvještavati u obrascu CSV_MR_RESERVE o utjecaju na rezerve po računovodstvenom portfelju, vrsti instrumenta (L1/L2/L3) i faktoru rizika.

Navedene rezerve pribrojiti će se utjecaju potpune revalorizacije pri izračunu učinaka tržišnog rizika u testiranju.

3.6. Projekcija utjecaja na neto prihod od trgovanja

3.6.1. Neto prihod od trgovanja u temeljnom scenariju

Projekcija neto prihoda od trgovanja (NPT) izrađuje se samo za pozicije koje se drže radi trgovanja. NPT u temeljnom scenariju za svaku godinu horizonta testiranja definira se kao minimum između: nenegativne vrijednosti prosjeka NPT-a u 2016. i 2017., prosjeka NPT-a od 2015. do 2017. te prosjeka NPT-a od 2014. do 2017. godine. Izračun će se unijeti u obrazac za tržišne rizike CSV_MR_PROJ.

Okvir 9. Definicija neto prihoda od trgovanja u temeljnom scenariju za sve godine

$$NPT_{2018,2019,2020 \text{ (temeljni)}} = \text{Min}\{\text{Prosjek(NPT)}_{2013-2017}, \text{Prosjek(NPT)}_{2015-2017}, \text{Max}(0, \text{Prosjek(NPT)}_{2016-2017})\}$$

pri čemu:

- Prosjek (NPT)₂₀₁₆₋₂₀₁₇ je obični prosjek NPT-a u razdoblju 2016. – 2017.
- Prosjek (NPT)₂₀₁₅₋₂₀₁₇ je obični prosjek NPT-a u razdoblju 2015. – 2017.
- Prosjek (NPT)₂₀₁₃₋₂₀₁₇ je obični prosjek NPT-a u razdoblju 2013. – 2017.

Banke trebaju izvještavati o NPT-u za razdoblje 2013. – 2017.

Zbog pretpostavke da utjecaj valutnog rizika na pozicije nije predmet ovog testiranja, potrebno je u obrascu CSV_MR_PROJ iz povijesnih podataka neto prihoda od trgovanja isključiti sve stavke

koje se odnose na utjecaj tečaja stranih valuta uključujući derivate povezane s valutama i trgovanje valutama. Iznimno, u obrazac CSV_P&L potrebno je za kraj 2017. pod stavkom Dobici ili (–) gubici po financijskoj imovini i obvezama koje se drže radi trgovanja unijeti vrijednost koja ne uključuje prethodno navedenu korekciju.

3.6.2. Prihod od clijenata u stresnom scenariju

Projekcija prihoda od clijenata vezano uz pozicije koje se drže radi trgovanja za svaku će godinu horizonta biti jednaka 75% NPT-a u temeljnom scenariju odnosno 100% NPT u temeljnom scenariju ako je NPT negativan.

Okvir 10. Izračun prihoda od clijenata u stresnom scenariju

$$\begin{aligned} \text{Prihod od clijenata}_{2018,2019,2020} = \\ \text{NPT}_{\text{temeljni}}, \text{ ako je } \text{NPT}_{\text{temeljni}} < 0 \\ 75\% * \text{NPT}_{\text{temeljni}}, \text{ ako je } \text{NPT}_{\text{temeljni}} \geq 0 \end{aligned}$$

3.6.3. Neto prihod od trgovanja u stresnom scenariju

Za 2018. će godinu NPT (tj. učinak tržišnih rizika na pozicije koje se drže radi trgovanja) u stresnom scenariju biti zbroj gubitka iz potpune revalorizacije svih stavki koje se drže radi trgovanja uključujući utjecaj na rezerve te prihoda od clijenata. Za razdoblje 2019. i 2020. NPT u stresnom scenariju jednak je prihodima od clijenata.

Okvir 11. Izračun NPT-a u stresnom scenariju

$$\begin{aligned} \text{NPT}_{2018 \text{ (stresni)}} = \text{Učinak potpune revalorizacije} + \text{Učinak na rezerve} + \text{Prihod od clijenata}_{2018} \\ \text{NPT}_{2019,2020 \text{ (stresni)}} = \text{Prihod od clijenata}_{2019,2020} \end{aligned}$$

pri čemu:

- $\text{NPT}_{2018,2019,2020 \text{ (stresni)}}$ su konačne vrijednosti NPT-a u obrascu CSV_P&L.
- Učinak potpune revalorizacije je gubitak zbog tržišnog rizika zbog (aproksimacije) potpune revalorizacije svih stavki koje se drže radi trgovanja (Okvir 8.) u skladu s obrascem CSV_MR_FULL_REVAL.
- Prihod od clijenata_{2018,2019,2020} vidi prethodni okvir.

3.7. Učinak na iznos izloženosti riziku

Početne vrijednosti kapitalnih zahtjeva za tržišni rizik jednake su onima koje su banke za potrebe članka 92. Uredbe izračunale za dan 31. prosinca 2017. godine.

Za potrebe ovog testiranja pretpostavlja se da će projekcije regulatornih zahtjeva za tržišne rizike i CVA biti konstantne i jednake onima na početni datum testiranja, i za potrebe temeljnog i za potrebe stresnog scenarija. Navedene bi vrijednosti trebalo unijeti u obrazac CSV_MR_REA.

Iznos izloženosti riziku na temelju rizika druge ugovorne strane izračunat će se prema odredaba poglavlja 2.6.

4. Neto kamatni prihod

4.1. Pregled

Banke će se za projekciju neto kamatnog prihoda koristiti metodologijom opisanom u ovom poglavlju na temelju projekcija bezrizičnih krivulja prinosa koje će dostaviti HNB odnosno premija (marži) određenih u ovoj metodologiji. Na neto kamatni prihod banke u temeljnom i stresnom scenariju utječu dva rizika:

- rizik promjene bezrizične krivulje prinosa; navedeni će rizik biti prepoznat kroz promjene referentnih kamatnih stopa imovine⁹, obveza i izvanbilančnih (kratkoročnih i dugoročnih) pozicija banke
- rizik promjene premije (marže), koju zahtijeva tržište ili koju je banka odredila za različite vrste instrumenata i ugovorne strane, na temelju utjecaja na kreditni rizik i ostale tržišne rizike.

Kriterij je za projekcije referentnih kamatnih stopa kategorizacija valute u kojoj su nominirane pozicije, dok je ključan kriterij za projekciju visine marži kategorizacija po državi u kojoj klijenti imaju sjedište (rezidentnosti).

4.2. Obuhvat

Ovo poglavlje obuhvaća sve pozicije imovine i obveza banaka osjetljive na promjenu kamatne stope, uključujući ne samo pozicije koje se vrednuju po amortiziranom trošku, nego i one koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i ostalu sveobuhvatnu dobit. Pretpostavlja se kako u temeljnom i stresnom scenariju banke neće obračunavati odnosno naplaćivati kamatu na kredite koji su u BC i te pozicije se neće uključivati u izvještaj za potrebe ovog poglavlja.

Periodično financijsko izvještavanje banaka o kamatnom prihodu fer vrednovane imovine kroz račun dobiti i gubitka i ostalu sveobuhvatnu dobit predmet je ovog dijela metodologije, dok je utjecaj promjene fer vrijednosti na te pozicije u scenarijima testiranja otpornosti na stres obuhvaćen metodologijom za tržišni rizik. Utjecaj na ekonomsku vrijednost kapitala nije predmet ove metodologije. O utjecaju promjene fer vrijednosti na izvedenice izvještava se u obrascima za tržišni rizik.

Provizije i naknade koje su za računovodstveno priznavanje dio neto kamatnog prihoda predmet su ovog dijela metodologije. Provizije i naknade koje mogu biti direktno povezane s kreditnim izloženostima trebaju biti stresirane kroz promjenu efektivne kamatne stope kredita. Sav preostali prihod od provizija i naknada nije predmet ovog dijela metodologije.

Banke izvještavaju posebno o portfeljima s fiksnom, a posebno s promjenjivom i administrativnom kamatnom stopom.

Banke će u sklopu ovog testiranja izvještavati pojedinačno o svim važnijim valutama, a to su one koje čine više od 5% ukupne bilančne imovine banke te pojedinačno prema svim državama u

⁹ Referentne kamatne stope bit će izračunate na temelju trenutne odnosno projicirane bezrizične krivulje prinosa.

kojima klijenti imaju pozicije koje čine više od 5% ukupne bilančne imovine banke. O ostalim pozicijama banke izvještavaju u sklopu pozicije "Ostalo" za parove valuta i država.

4.3. Postavke izračuna neto kamatnog prihoda

4.3.1. Definicije

Referentna kamatna stopa je opća odnosna bezrizična stopa za promatrani instrument, kojom se banka koristi kod upravljanja kamatnim rizikom u knjizi banke. Zadana je u regulatornom scenariju. Stopa ne uključuje kreditne raspone specifične za instrument ili za banku ni raspone za likvidnost. Npr. stope ugovora o razmjeni ili za razdoblja kraća od 1 godine primjenjiva međubankarska stopa (EURIBOR, LIBOR, EONIA). Za instrumente s fiksnom kamatnom stopom koristi se ista referentna krivulja za sve instrumente nominirane u promatranoj valuti i plasirane u isto vrijeme. Pretpostavlja se da će instrumenti s fiksnom kamatnom stopom biti zamijenjeni instrumentima istog tipa, originalnog dospijeća i valute, a referentna stopa novog instrumenta bit će izračunata za dospijeće istovjetnom originalnom dospijeću zamijenjenog instrumenta primjenom krivulje prinosa za vrijeme novog odobrenja, za odnosnu valutu, u skladu sa scenarijem. Za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom referentna stopa treba biti usklađena s onom koja je važeća na zadnji datum utvrđivanja cijene, nakon čega treba biti redovito ponovno utvrđena u skladu s razvojem pretpostavki u scenariju (u skladu s učestalosti utvrđenom ugovornim uvjetima instrumenta).

Marža (premija) jest premija koja je naplaćena/plaćena od banke iznad referentne stope instrumenta/portfelja te je jednaka razlici između stvarne efektivne kamatne stope i referentne kamatne stope instrumenta/portfelja.

Efektivna kamatna stopa za pojedini instrument, razdoblje i komponentu (marža ili referentna kamatna stopa) jest stopa koja predstavlja omjer kamatnog prihoda/troška u odnosu na pojedinu poziciju. Za banke koje primjenjuju MSFI 9 usklađena je s efektivnom kamatnom stopom prema navedenom standardu.

Datum dospijeća je ugovorno dospijeće prema kojem se komponenti marži ili referentne kamatne stope imovine ili obveza ponovno utvrđuje cijena:

- za instrumente s fiksnom kamatnom stopom (uključujući i prekonocne instrumente) pretpostavlja se da su datumi dospijeća za referentnu kamatnu stopu i maržu isti i identični ugovornom dospijeću instrumenta,
- za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom pretpostavlja se da se ponovno utvrđuje cijena marže po ugovornom dospijeću instrumenta, dok se za komponentu referentne kamatne stope ponovno utvrđuje cijena kada se odnosna (indeksna) stopa instrumenta mijenja. Očekuje se da se, u većini slučajeva, cijena komponente referentne kamatne stope mijenja prije promjene marže.

Originalno dospijeće je ukupno vrijeme između nastajanja imovine/obveze i datuma dospijeća. U slučaju dužničkih vrijednosnica kao vrijeme nastajanja pozicija smatra se ulaganje banke u njih, a njihovo originalno dospijeće zasniva se na preostalom dospijeću od tog datuma ulaganja.

Nedospjele pozicije bez promjene kamatne stope jesu one nedospjele pozicije kod kojih neće doći do promjene kamatne stope tijekom svakog promatranog godišnjeg razdoblja stresa.

Nedospjele pozicije s promjenom kamatne stope jesu one koje ne dospijevaju, ali će za njih doći do promjene kamatne stope unutar promatranog razdoblja.

Dospjele i obnovljene pozicije jesu one koje dospijevaju i za koje će biti ponovno utvrđena kamatna stopa u promatranom razdoblju.

Volumen predstavlja nominalni iznos instrumenta, odnosno bruto izloženost u slučaju instrumenata vrednovanih po amortiziranom iznosu. Posebno, projekcija volumena treba biti izvedena iz projicirane promjene fer vrijednosti po temeljnom i stresnom scenariju. Za svako razdoblje banke trebaju dekomponirati učinke testiranja na volumene instrumenata između pozicija bez promjene kamatne stope, nedospjelih pozicija s promjenom kamatne stope te dospjelih i obnovljenih pozicija.

4.3.2. Pretpostavka statične bilance

Projekcije neto kamatnog prihoda temelje se na pretpostavci statične bilance. Imovina i obveze u knjizi banke i knjizi trgovanja koja dospijeva unutar vremenskog horizonta testiranja zamijenit će se sličnim financijskim instrumentima glede vrste, valute, kreditne kvalitete u trenutku promjene kamatne stope te originalnog razdoblja promjene kamatne stope. Procjene obuhvaćaju samo portfelj zajmova i potraživanja rizične skupine A te se očekuje da će se u vremenu stresa ukupni volumen izloženosti rizične skupine A smanjiti zbog povećanja volumena izloženosti u BC.

Kamatni prihodi i rashodi banaka razvijaju se u razdoblju stresa kao posljedica: (i) razdoblja do ponovne promjene kamatne stope imovine i obveza, (ii) promjene marže i/ili referentne kamatne stope primljene/plaćene na imovinu i obveze te (iii) migracije A1 i A2 izloženosti u BC status.

4.3.3. Tretman dospjeća imovine i obveza

Kao što je već navedeno, banke trebaju pretpostaviti da je preostalo dospjeće njihove imovine i obveza jednako ugovornom datumu po kojem se marža ili referentna kamatna stopa mijenja. Nikakve dodatne biheviorističke pretpostavke neće se uzimati u obzir osim sljedećeg:

- banke će pretpostaviti da depoziti po viđenju i štedni depoziti dospijevaju odmah; pretpostavljeno razdoblje dospjeća je 0 (nula), stoga se oni smatraju pozicijom koja dospijeva bez obzira na njihovu dužinu trajanja;
- u slučaju oročenih depozita stvarni rok se uzima kao originalno dospjeće;
- za obveze koje su plative po pozivu druge ugovorne strane očekuje se da mogu biti izvršene o prvom mogućem datumu poziva;
- kod kreditnih se izloženosti svako plaćanje smatra zasebnim instrumentom koji dospijeva te će biti uključeno po rasporedu dospjeća kako se očekuje njegovo plaćanje, nakon čega će biti zamijenjen istovjetnim financijskim instrumentom glede vrste, kreditne kvalitete u trenutku promjene cijene te originalnog trajanja instrumenta (i referentne kamatne stope i marže), u skladu s pretpostavkom statične bilance;
- izvedeni financijski instrumenti uključuju se u skladu s glavom IV. dijela trećeg Uredbe;
- sredstva obvezne pričuve u devizama izdvojena kod Hrvatske narodne banke uključuju se u vremensku zonu do 1 mjeseca;
- sredstva obvezne pričuve izdvojena u kunama kod središnje banke uključuju se u vremensku zonu od 6 do 12 mjeseci;

- repo / obratne repo transakcije i transakcije pozajmljivanja vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani / od druge ugovorne strane uključuju se kao odnosne pozicije u primljenom/danom kreditu;
- ulaganja u investicijske fondove raspoređuju se ovisno o strukturi ulaganja fonda u kamatno osjetljive instrumente; ako kreditna institucija nije upoznata sa stvarnom strukturom ulaganja fonda, procjenjuje udio i strukturu kamatno osjetljivih stavki na temelju prospekta fonda;
- stavke umanjenja vrijednosti za izloženosti u A1 i A2 ne uključuju se u navedene obrasce;

dospjele pozicije (na kraju 2017. godine) ne smatraju se kamatno osjetljivima.

Radi pojednostavnjivanja metodologije, od banaka se očekuje da korekcije za smanjenja zbog ulaska novih pozicija u rizične skupine B i C budu proporcionalno raspodijeljena na zatečene pozicije u odgovarajućim razdobljima dospijeća. Pretpostavlja se da se prelazak u B i C događa na početku svakog razdoblja, tj. godine.

4.3.4. Šokovi krivulja prinosa

U nedostatku parametara na bezrizičnoj krivulji prinosa za određena razdoblja banke se trebaju koristiti linearnom interpolacijom točaka dostupne krivulje prinosa. Za trajanja koja su kraća od dostupnih raspona trajanja scenarija parametri vremenski najkraćih dostupnih šokova promatrat će se kao prag, odnosno za trajanja koja su dulja od dostupnih raspona trajanja za scenarij, vremenski najdulji dostupni šokovi bit će smatrani pragom. Stresiraju se zasebno sve valute, temeljeno na dostupnim krivuljama za svaku valutu u scenariju. Za valute kod kojih nije zadan stresni parametar banke trebaju izraditi vlastite krivulje konzistentne s makrofinancijskim scenarijem uz obrazloženje napravljenoga dodatnog stresa.

4.3.5. Izvještajni zahtjevi

O početnim i projiciranim vrijednostima pozicija, kao i utjecaju na neto kamatni prihod na temelju metodologije navedene u ovom poglavlju, banke trebaju izvijestiti u obrascima za neto kamatni prihod (CSV_NII_SUM). Dodatne povijesne informacije o kamatnim prihodima i rashodima (od 2015. do 2017.) banke trebaju izvijestiti u zbirnom obrascu neto kamatnog prihoda (CSV_NII_SUM).

Banke će dostaviti podatke grupirane prema preostalom roku do dospijeća odnosno do promjene kamatne stope za kraj 2017. godine te projekcije za 2018., 2019. i 2020. godinu.

U slučajevima kada imovina i obveze imaju strukturirane kamatne kupone koje uključuju ugrađenu opciju, od banaka se očekuje da razdvoje financijski instrument na glavne komponente prije nego što se na njega primijeni kamatni scenarij. Tada se izvještava o odnosnim rezultatima u odgovarajućim dijelovima izvješća o NKP-u i primjenjuje odnosan dio metodoloških zahtjeva na svaku komponentu financijskog instrumenta. Primjer može biti instrument koji ima tri komponente: (i) fiksnu kamatnu stopu, (ii) ugrađenu opciju koja ga povezuje na varijabilnu stopu (iii) promjenjivu EURIBOR stopu.

Banke će u obrascima izloženosti prikazati po svim važnijim valutama (koje čine više od 5% ukupne bilančne imovine) pojedinačno i za ostale valute ukupno (ALL). Izloženosti u valutnoj klauzuli će se za potrebe ovog testiranja smatrati izloženostima u stranoj valuti koja služi za indeksaciju.

Kamatno osjetljive stavke pri unosu je potrebno segmentirati ovisno o tom predstavljaju li imovinu ili obveze neovisno o tome je li ugovorom utvrđena negativna kamatna stopa. S tim u vezi, izračun kamate će pratiti segmentaciju neovisno o predznaku iznosa kamate.

4.4. Utjecaj na račun dobiti i gubitka

4.4.1. Ograničenja koja se primjenjuju na neto kamatni prihod

Pretpostavke korištene u stresnom scenariju ne mogu rezultirati (na razini grupe) povećanjem bančina neto kamatnog prihoda za A1 i A2 izloženosti, u usporedbi s vrijednostima iz 2017.

Kod stresnog scenarija bančin kamatni trošak na razini grupe ne može biti manji od vrijednosti za 2017. godinu.

4.4.2. Tretman kredita

U oba slučaja, i po temeljnom i stresnom scenariju, banke projiciraju kamate obračunate na A1 i A2 izloženosti u skladu s primijenjenim računovodstvenim pravilima korištenjem efektivne kamatne stope, a u skladu s ovom metodologijom. Kamatni prihod nastao po navedenim izloženostima izračunat je na temelju bruto iznosa.

Za potrebe ovog poglavlja u temeljnom i stresnom scenariju banke neće obračunavati odnosno naplaćivati kamatu na kredite koji su u BC i te pozicije neće se uključivati u izvještaj.

U svrhu postizanja konzistentnosti s bančnim projekcijama izloženosti u BC izviještenim u obrascu koji obuhvaća kreditni rizik, banke će primijeniti sljedeće zahtjeve pri izvještavanju o korigiranom volumenu A1 i A2 izloženosti u CSV_NII_CALC obrascu:

- volumen A1 i A2 odnosno BC izloženosti na izvještajni datum (31. prosinca 2017.) u obrascu bit će konzistentan s podacima izvještenima u FINREP izvješću;
- ukupan iznos prelazaka u BC (AX-BC Flow) iskazan u obrascu koji obuhvaća kreditni rizik CSV_CR_SCEN u 2018., 2019. i 2020. godini umanjivat će pozicije u A1 i A2 u odnosu na iskazan volumen imovine u svakoj godini u obrascu CSV_NII_CALC te će biti alociran pripadajućoj sektorizaciji imovine za potrebe neto kamatnog prihoda u skladu s preslikavanjem definiranim kako slijedi.

Tablica 1. Preslikavanje kategorija imovine podložne kreditnom riziku na kategorije imovine za izračun neto kamatnog prihoda

Kreditni rizik – sektorizacija imovine	Neto kamatni prihod – vrsta imovine
Središnje države ili središnje banke	Imovina – Krediti i potraživanja – Središnje banke i ukupno država
	Imovina – Dužnički v. p. – Središnje banke i ukupno država
Jedinice područne (regionalne) ili lokalne samouprave	Imovina – Krediti i potraživanja – Središnje banke i ukupno država
	Imovina – Dužnički v. p. – Središnje banke i ukupno država
Subjkti javnog sektora	Imovina – Krediti i potraživanja – Središnje banke i ukupno država
	Imovina – Dužnički v. p. – Središnje banke i ukupno država
Multilateralne razvojne banke	Imovina – Krediti i potraživanja – Kreditne institucije i ostala financijska društva

Međunarodne organizacije	Imovina – Krediti i potraživanja – Središnje banke i ukupno država Imovina – Dužnički v. p. – Središnje banke i ukupno država
Institucije	Imovina – Krediti i potraživanja – Kreditne institucije i ostala financijska društva
Trgovačka društva – MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Trgovačka društva – nisu MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – Ostalo
Stanovništvo – MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Stanovništvo – nisu MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Ostalo Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Potrošački krediti
Osigurane nekretninama – MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Osigurane nekretninama – nisu MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Stambeni i hipotekarni krediti
Visokorizične stavke	Imovina – Ostala imovina
Pokrivene obveznice	Imovina – Dužnički v. p. – Kreditne institucije i ostala financijska društva Imovina – Dužnički v. p. – Nefinancijska društva
Potraživanja prema institucijama i trgovačkim društvima s kratkoročnom kreditnom procjenom	Imovina – Dužnički v. p. – Kreditne institucije i ostala financijska društva Imovina – Dužnički v. p. – Nefinancijska društva – Ostalo
Subjekti za zajednička ulaganja (CIU)	Imovina – Ostala imovina
Izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja	Imovina – Ostala imovina
Ostale izloženosti	Imovina – Ostala imovina

Tablica 2. Preslikavanje imovine podložne kreditnom riziku prema IRB pristupu na kategorije imovine za izračun neto kamatnog prihoda

Kreditni rizik – sektorizacija imovine	Neto kamatni prihod – vrsta imovine
Središnje banke i središnje države	Imovina – Krediti i potraživanja – Središnje banke i ukupno država Imovina – Dužnički v. p. – Središnje banke i ukupno država
Institucije	Imovina – Krediti i potraživanja – Kreditne institucije i ostala financijska društva
Trgovačka društva – Specijalizirano financiranje – Osigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – Ostalo
Trgovačka društva – Specijalizirano financiranje – Neosigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – Ostalo
Trgovačka društva – MSP – Osigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Trgovačka društva – MSP – Neosigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Trgovačka društva – Ostali – Osigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – Ostalo

Trgovačka društva – Ostali – Neosigurane nekretninama	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – Ostalo
Stanovništvo – Osigurani nekretninama – MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Stanovništvo – Osigurani nekretninama – nije MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Stambeni i hipotekarni krediti Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Potrošački krediti
Stanovništvo – Kvalificirajući revolving	Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Ostalo
Stanovništvo – Ostalo stanovništvo – MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Nefinancijska društva – MSP
Stanovništvo – Ostalo stanovništvo – nije MSP	Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Ostalo Imovina – Krediti i potraživanja – Kućanstva – Potrošački krediti
Izloženosti na osnovi vlasničkih ulaganja	Imovina – Ostala imovina
Ostale izloženosti	Imovina – Ostala imovina

4.4.3. Projekcije efektivne kamatne stope

Banke će se koristiti ovdje opisanom metodologijom kako bi projicirale vlastite kamatne troškove i prihode. U svojim će projekcijama uzeti u obzir sljedeće postavke.

Za instrumente s fiksnom kamatnom stopom pretpostavlja se da su marža i referentna kamatna stopa konstantne do ugovornog dospijea. Za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom pretpostavlja se da se cijena marže mijenja o ugovornom dospieću instrumenta, dok se cijena komponente referentne kamatne stope mijenja kada se odnosna (indeksna) stopa instrumenta mijenja ovisno o ugovorenem rasporedu.

Za svako razdoblje projekcije banke će komponente efektivne kamatne stope iskazati zasebno pomoću marže i pomoću referentne kamatne stope. U odgovarajućoj godini horizonta testiranja promatrat će se promjene kamatne stope nastale u toj godini. Dodatno, banke će omogućiti podjelu učinaka testiranja po nedospjelim pozicijama bez promjene kamatne stope, nedospjelim pozicijama s promjenom kamatne stope i dospjelim i obnovljenim pozicijama. Za početne referentne stope za instrumente s fiksnom kamatnom stopom koristi se referentna stopa pri odobrenju ili kupnji. Za startnu kamatnu stopu za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom koristi se stopa važeća na kraju 2017. Za početne marže koristi se razlika između efektivne kamatne stope instrumenta za 2017. i početne referentne stope.

Za instrumente/portfelje s fiksnom kamatnom stopom projiciraju se referentne stope primjenom opće bezrizične krivulje prinosa koja se koristi kod analize kamatnog rizika u knjizi banke. Navedena se računa za originalno dospieće instrumenta korištenjem krivulje prinosa pri odobrenju za odnosnu valutu.

Za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom koji su vezani uz indeksnu stopu koristi se indeksna stopa kao referentna stopa, a koja je u skladu sa scenarijem. Primjerice, referentna stopa za varijabilni dio kamatnog ugovora o razmjeni jest indeksna stopa ugovora o razmjeni, dok je referentna stopa fiksnog dijela ugovora o razmjeni fiksni dio ugovora o razmjeni.

Za ugovore o razmjeni referentna stopa i marža za varijabilni dio definiraju se slično kao i za instrumente s promjenjivom kamatnom stopom, a one se za fiksni dio ugovora o razmjeni

definiraju slično kao za instrumente s fiksnom kamatnom stopom. Marža može biti negativna ovisno o karakteristikama ugovora o razmjeni.

Kod ugovora za koje postoji opcija prilagodbe marže prije dospjeća ovisno o diskreciji banke, pretpostavlja se da banka neće izvršiti tu opciju.

Na promjenu marže kod instrumenata s ponovno utvrđenom cijenom primjenjuje se donja granica kod kamatonosnih obveza i gornja granica kod kamatonosne imovine.

Za depozite po viđenju i oročene depozite podjela između komponenti referentne kamatne stope i marže treba biti u skladu s ovom metodologijom (vidi definiciju referentne kamatne stope i marže).

U skladu s pretpostavkom statične bilance projicirana stopa depozita ne bi smjela rezultirati odljevom depozita, odnosno marža koja se plaća na depozite treba omogućiti bankama da se zadrži volumen depozita po stresnim uvjetima. Ovaj se uvjet posebno odnosi na depozite s kamatnom stopom od 0 (nula), za koje banke trebaju pretpostaviti da se kamatne stope od 0 ne mogu održati po scenariju rasta kamatnih stopa i marži.

U slučaju depozita s kamatnom stopom 0 pretpostavlja se da referentna stopa u scenariju ostaje konstantna, a promjena kamatnog prihoda/troška ostvarenog/plaćenog priznaje se kao promjena marže po njima. U skladu s ovim uvjetom preporučuje se korištenje referentne kamatne stope od 0 i reflektiranje projekcija kamatne stope isključivo na komponenti marže.

Za depozite po viđenju s fiksnom kamatnom stopom koji nisu depoziti s kamatom 0, podjela komponenti bit će kao i za ostale instrumente s fiksnom kamatnom stopom uz projekciju komponente referentne kamatne stope uzimajući u obzir projekciju jednomjesečne stope novčanog tržišta uključene u scenarij za odnosnu valutu.

Projekcije efektivne kamatne stope zadovoljavat će pretpostavke statične bilance iz poglavlja 4.3.1.

Projekcije promjena referentne kamatne stope instrumenta koji se ponovno vrednuje u temeljnom scenariju trebaju biti konzistentne s makrofinancijskim scenarijima za bezrizične krivulje prinosa koja se primjenjuje kod analize kamatnog rizika u knjizi banke. Projekcije promjena referentne kamatne stope u stresnom scenariju trebaju odgovarati podacima o promjenama u scenarijima koje dostavlja HNB.

Pragovi promjena marži nakon dospjeća instrumenata definirani su u poglavljima 4.4.3.1. i 4.4.3.2. Promjena marže ne primjenjuje se na instrumente prije samoga ugovornog dospjeća proizvoda te nije relevantna za instrumente uz promjenjivu kamatnu stopu čija se referentna kamatna stopa mijenja prije isteka ugovora, tj. prije ponovnog utvrđivanja marže¹⁰.

Promjena kamatnog prihoda odnosno kamatnog rashoda treba odražavati prosječno razdoblje naplate kamate do kraja kalendarske godine. Ako se stavci u razredu dospjeća od tri do šest mjeseci promijeni kamatna stopa, razdoblje na koje će se nova kamata primjenjivati iznositi će 7,5 mjeseci $(12 - (3 + 6) / 2)$. Navedene promjene neće utjecati na procjene kamatnog prihoda odnosno

¹⁰ Banke će zbog utvrđivanja marže dodatno trebati utvrditi i preostalo dospjeće imovine i obveza s promjenjivom kamatnom stopom.

rashoda od početka razdoblja do datuma promjene kamatne stope (u primjeru razdoblje od 4,5 mjeseci). Pretpostavlja se da utjecaj smanjenja iznosa plasmana za projicirane BC plasmane nastupa s prvim danom odgovarajućeg razdoblja.

4.4.3.1. Pragovi promjena marži za pozicije obveza

U temeljnom i u stresnom scenariju marže na obveze banke kod promjene efektivne kamatne stope (neposredno nakon dospijeca) trebaju biti veće od praga navedenog u nastavku.

Prag promjene marže za bančine nove obveze:

$$\text{promjena marže} = \gamma * 125 \text{ baznih bodova}$$

pri čemu je γ faktor specifičan za različite vrste obveze u skladu sa sljedećom tablicom:

γ	Depoziti stanovništva – po viđenju	Depoziti stanovništva – oročeni	Depoziti nefinancijskih društava – po viđenju	Depoziti nefinancijskih društava – oročeni	Depoziti države – po viđenju	Depoziti države – oročeni	Depoziti KI i ostalih financijskih društava	Dužnički instrumenti (isključene pokrivenne obveznice)	Pokrivenne obveznice	Potvrde o depozitu i repo poslovi
	0,1	0,5	0,2	0,5	0,2	0,5	1	1	0,75	0,2

Ako su pozicije obveza nastale u članicama grupe kojima je sjedište izvan Republike Hrvatske, tada će se umjesto navedenog iznosa od 125 baznih bodova koristiti odgovarajuća vrijednost šoka idiosinkratske komponente na temelju odnosnoga kreditnog rejtinga države iz tablice u poglavlju 4.4.3.2.

Promjena marže primjenjuje se na sve pozicije kamatnog troška, osim izvedenih instrumenata.

4.4.3.2. Pragovi promjena marži za pozicije imovine

U sklopu oba scenarija, temeljnog i stresnog, banke će utvrditi promjenu marže na njihovu imovinu čija se kamatna stopa mijenja najviše u visini praga promjene marže u nastavku.

Prag promjene marže na bančinu novu imovinu = $\lambda * \text{Šok idiosinkratske komponente u baznim bodovima}$

pri čemu je λ faktor specifičan za različite vrste imovine koja je u obuhvatu te reflektira heterogenost u poveznici između raspona države i stopa pozajmljivanja diljem različitih vrsta imovine objedinjenih u tablici:

λ	Kućanstva – Stambeni krediti	Kućanstva – Ostalo	Financijski subjekti	Nefinancijski subjekti	Središnja banka	Država
	0,15	0,15	0,5	0,15	0	1

Šok idiosinkratske komponente predstavlja koeficijent, ovisan o kreditnom rejtingu države¹¹ u kojoj klijent odnosno izdavatelj vrijednosnog papira ima sjedište, određen na temelju tablice:

Kreditni rejting (Standard & Poor's klasifikacija) 31. prosinca 2017.	Šok idiosinkratske komponente (bazni bodovi)
AAA	25
AA+	30
AA	35
AA-	40
A+	45
A	50
A-	60
BBB+	70
BBB	80
BBB-	95
BB+	110
BB	125
BB-	145
B+/B/B-	175
CCC+/CCC/CCC-/CC+/CC/CC-	225

Promjena marže primjenjuje se na sve pozicije kamatnog rashoda, osim izvedenih instrumenata.

¹¹ Ako državi kreditni rejting nije dodijelila ni jedna od tri glavne agencije za dodjelu kreditnog rejtinga, smatra se da je za potrebe ovog testiranja njezin kreditni rejting CCC.

5. Operativni rizik

5.1. Utjecaj na račun dobiti i gubitka

Projekcija ukupnih gubitaka iz operativnog rizika, agregiranih za trogodišnje razdoblje trajanja testiranja, izračunat će se kao funkcija relevantnog pokazatelja. Navedeni relevantni pokazatelj (u nastavku teksta: RP) definiran je u skladu s odredbama iz članka 316. Uredbe. Iznos gubitaka razmjerno je projiciran na vremenski horizont od tri godine.

Projekcija ukupnih gubitaka iz operativnog rizika izračunava se po sljedećoj formuli:

$$L_{(\text{temeljni ili stresni scenarij})} = \Omega_{(\text{temeljni ili stresni scenarij})} * RP_{2017}$$

pri čemu je RP relevantni pokazatelj izračunat za 2017. godinu, L je ukupni gubitak projiciran na vremenski horizont od tri godine, tj. u svakoj od tri godine horizonta gubitak će biti L/3, u temeljnom scenariju faktor skaliranja je $\Omega_{(\text{temeljni scenarij})} = 0,06$, dok je u stresnom scenariju faktor skaliranja $\Omega_{(\text{stresni scenarij})} = 0,15$.

5.2. Utjecaj na kapitalni zahtjev

Ukupni kapitalni zahtjev za operativni rizik za potrebe temeljnog i stresnog scenarija u svakoj godini horizonta testiranja bit će jednak kapitalnom zahtjevu za operativni rizik na temelju članka 92. Uredbe izračunatom za dan 31. prosinca 2017.

6. Nekamatni prihod i rashod te kapital

6.1. Pregled

U ovom poglavlju definiraju se formule koje bi se trebale primijeniti na glavne nekamatne prihodne stavke (npr. prihod od dividenda i neto prihod od naknada i provizija na temelju povijesnih vrijednosti u odnosu na imovinu banke). Banke će se za projekciju ostalih nekamatnih prihoda i rashoda, koji nisu već obuhvaćeni u testiranju putem kreditnog, tržišnog i operativnog rizika, koristiti ovdje definiranom metodologijom, odnosno vlastitim projekcijama koje bi se trebale kretati unutar ograničenja koja su propisana u ovom poglavlju. U procjeni učinaka stresa na nekretnine u imovini primijenit će se makroekonomski šokovi.

6.2. Obuhvat

Projekcije nekamatnih prihoda i rashoda ne uključuju stavke koje su već obuhvaćene u ovom testiranju putem kreditnog, tržišnog i operativnog rizika odnosno procjene neto kamatnog prihoda.

Za potrebe testiranja sljedeće stavke smatraju se dijelovima nekamatnog prihoda i rashoda, u skladu s FINREP okvirom:

- i. prihodi od dividende;
- ii. prihodi od naknada i provizija, neto;
- iii. dobiti ili gubici po prestanku priznavanja financijske imovine i financijskih obveza koje nisu mjerene po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, neto;
- iv. tečajne razlike, neto;
- v. dobiti ili gubici po prestanku priznavanja nefinancijske imovine, neto;
- vi. ostali prihodi iz poslovanja;
- vii. ostali rashodi iz poslovanja;
- viii. administrativni rashodi;
- ix. amortizacija;
- x. dobiti ili gubici zbog promjena, neto
- xi. rezervacije ili ukidanje rezervacija
- xii. umanjeње vrijednosti ili ukidanje umanjeња vrijednosti po financijskoj imovini koja nije mjerena po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak
- xiii. umanjeње vrijednosti ili ukidanje umanjeња vrijednosti po nefinancijskoj imovini;
- xiv. negativni goodwill priznat u dobiti i gubitku;
- xv. ostali prihodi i rashodi iz poslovanja koje će se nastaviti (udio prihoda i rashoda od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva, dobit ili gubitak od dugotrajne imovine i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju koje nisu kvalificirane kao poslovanje koje se neće nastaviti);
- xvi. dobit ili gubitak nakon oporezivanja iz poslovanja koje se neće nastaviti.

U vezi s navedenim stavkama poglavlje obuhvaća i utjecaj poreza i dividende isplaćene na kapital.

6.3. Definicije i pretpostavke

6.3.1. Definicije

Definicije svih spomenutih stavki trebaju biti usklađene s definicijama Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja. Banke bi se trebale prilagoditi standardima FINREP-a.

Neto nekamatni prihod čine prihodi od dividende te prihodi od naknada i provizija, neto.

6.3.2. Pristup

U izračunu serija projekcija nakamatnih prihoda i rashoda za temeljne i stresne scenarije banke će se koristiti vlastitom metodologijom za sve stavke koje nisu obuhvaćene u glavama 6.4.1., 6.4.2., 6.4.3., 6.4.4. i 6.4.5.

Projekcije banaka trebaju uključivati i egzogene faktore i karakteristike specifične za banku. Projekcije također moraju uzeti u obzir razvoj specifičnih situacija za zemlje nastanka izloženosti. Potencijalne razlike u poslovnim ciklusima u tim zemljama utjecat će na obračun odgovarajućih prihoda i rashoda.

Uzimajući u obzir pretpostavku o statičnosti bilance, učinci tečajnih razlika neće biti uključeni u ovo testiranje.

6.3.3. Izvještajni zahtjevi

Banke će dostaviti povijesne podatke o isplati dividende za pet godina i odgovarajuće projekcije. Banke bi trebale priložiti i komentare u sklopu prateće dokumentacije o tome kako su spajanja i preuzimanja utjecala na povijest stavki računa dobiti i gubitka te kako su specifične projekcije vrijednosti računa dobiti i gubitka određene. Ako povijesni podaci u okviru FINREP-a nisu dostupni, banke mogu isporučiti odnosno prilagoditi podatke na temelju najboljega raspoloživog načina.

Sve povijesne i projicirane vrijednosti bit će uključene u obrazac CSV_P&L. Dodatni utjecaj na kapital uključit će se u obrazac CSV_CAP.

6.4. Utjecaj na račun dobiti i gubitka te kapital

6.4.1. Prihodi od dividende te neto prihodi od naknada i provizija

Banke bi se trebale koristiti vlastitim modelom pri projekciji prihoda od dividende, neto prihoda od naknada i provizija i udjela dobiti ili gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela.

Kod temeljnog scenarija, za projekciju svake od navedenih triju stavki (prihoda od dividende, neto prihoda od naknada i provizija i udjela dobiti ili gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva) projekcija ne može premašiti izvještajnu vrijednost za 2017. ako je ta godina bila pozitivna, a ako je 2017. bila negativna ili nula, tada projekcija idućih godina treba biti 0.

Kod stresnog scenarija banke su dužne slijediti jedan od pristupa koji su predmet različitih ograničenja pri projekciji prihoda od dividende, neto prihoda od naknada i provizija i udjela dobiti ili gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela (prema priloženom okviru):

- i) banke koje modeliraju projekcije, kumulativna projekcija tri godine scenarija za svaku stavku podliježe minimalnom umanjenju (navedeno u okviru) u usporedbi s tri puta od vrijednosti za 2017. godinu; ako je ovo minimalno umanjenje premašeno u projekciji, tada je ono obvezujuće za banku, smanjeni iznos neto prihoda projicirat će se jednako tijekom tri godine vremenskog horizonta testiranja
- ii) banke koje odluče ne modelirati svoje projekcije, za njih će se primijeniti veće umanjenje ukupnog neto prihoda za 2017. i takve izračunate vrijednosti projicirat će se tijekom tri godine vremenskog horizonta testiranja; ovaj se pojednostavnjeni pristup ne može primijeniti na banke koje imaju značajne jednokratne prihode u 2017. godini (koja je referentna za projekciju navedenih stavki); u takvom slučaju banke moraju modelirati svoje projekcije i podložne su ograničenjima kako je definirano u (i)
- iii) banke koje su izvijestile da je 0 ili negativan neto prihod za 2017. godinu za jednu od stavki, pristupi (i) i (ii) ne primjenjuju se; u tom slučaju projekcija ukupnog neto prihoda za svaku godinu bit će podešena na 0.

Okvir 12. Ograničenja za izračun prihoda od dividende, neto prihoda od naknada i provizija i udjela dobiti ili gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva izvan obuhvata konsolidacije

Za svaku stavku (prihodi od dividende, neto prihodi od naknada i provizija i udjeli dobiti ili gubitka od ulaganja u društva kćeri, zajedničke pothvate i pridružena društva obračunatih metodom udjela) banke koje modeliraju svoje projekcije trebaju primijeniti formulu za kumulativnu projekciju u stresnom scenariju kako slijedi:

$$\text{Neto prihod}_{(I),3 \text{ godine}} \\ \text{Min}[\text{Neto prihod (vlastiti model)}_{3 \text{ godine}}; 3 * \text{Neto prihod } 2017 * (1 - \gamma_{(Ia \text{ or } Ib)})]$$

pri čemu:

- $\gamma_{(Ia)}$ je minimalno umanjenje neto prihoda od naknada i provizija, iznosi 10%
- $\gamma_{(Ib)}$ je minimalno umanjenje ostale dvije stavke, iznosi 25%.

Na banke koje su odlučile ne modelirati svoje projekcije za barem jednu od gore navedenih stavki primijenit će se veće umanjenje:

$$\text{Neto prihod}_{(II),2018,2019,2020} = \text{Neto prihod } 2017 * (1 - \delta_{(IIa \text{ or } IIb)})$$

pri čemu:

- δ_{IIa} je veće umanjenje neto prihoda od naknada i provizija, iznosi 20%
- δ_{IIb} je veće umanjenje ostale dvije stavke, iznosi 50%.

6.4.2. Administrativni rashodi, dobit ili gubitak iz poslovanja koje se neće nastaviti i ostali rashodi

Za projekcije administrativnih i ostalih rashoda iz poslovanja banke će se koristiti vlastitim internim modelima, ali projekcije se ne smiju smanjiti ispod razine utvrđene 2017. godine. Banka neće ostvarivati ni dobit ni gubitak iz poslovanja koje se neće nastaviti tijekom horizonta testiranja otpornosti na stres.

Nisu moguće ostale prilagodbe navedenih stavki za jednokratne (engl. *one-off*) učinke.

U projekcije administrativnih i ostalih rashoda banke će uključiti doprinose u fondove za osiguranje depozita odnosno sanaciju.

Projekcije svih izvanrednih smanjenja troškova mogu biti razmatrane ako su istodobno i prilagodbe odgovarajućih prihoda uzete u obzir te ako je taj pristup dosljedan ostatku ove metodologije (npr. ograničenjima projekcija prihoda u odnosu na razine iz 2017. godine).

6.4.3. Isplaćene dividende

Omjer isplate definira se kao omjer između (i) isplate dividenda vlasniku subjekta, osim onih isplaćenih u formi koje ne umanjuju redovni osnovni kapital te (ii) dobiti nakon oporezivanja pripisane vlasniku subjekta. Ako je u određenoj godini omjer isplate negativan ili iznad 100%, omjer isplate iznositi će 100%. Ako je u određenoj godini dobit nakon oporezivanja pripisana vlasniku subjekta (ii) jednaka nuli, omjer isplate bit će 0% ako je isplata dividenda vlasniku subjekta (i) jednaka nuli, odnosno omjer će biti 100% ako je iznos isplate dividenda (i) pozitivan. U izračun omjera isplate uključuju se sva dobrovoljna smanjenja kapitalne osnovice.

I u temeljnom i u stresnom scenariju banke će primijeniti omjer isplate zasnovan na javnoj objavi planirane politike dividenda. Navedeno uključuje obvezujuće ugovore kao što su ugovori o transferu dobiti/gubitka te politike koje se odnose na povlaštene dionice. Ako nije dostupna dokumentirana politika dividenda, banke će se pridržavati sljedećih pravila:

- U temeljnom scenariju banka će primijeniti omjer isplate jednak maksimumu između 30% i medijana omjera isplata u posljednjih pet profitabilnih godina. Ako je banka u cijelom promatranom razdoblju generirala gubitke, dividenda će biti jednaka nuli;
- U stresnom scenariju banka koja ostvaruje gubitke neće isplatiti dividendu. Ako ostvaruje dobit, banka će isplatiti isti apsolutni iznos dividenda kao u temeljnom scenariju osim ako nije dokazala da može odstupati od navedenog pravila i to je odstupanje HNB odobrio. U tom slučaju odstupanja HNB će napraviti detaljnu analizu osiguranja kvalitete projekcija, uzimajući u obzir i eventualne izjave o politici dividende u godišnjim izvještajima. Isto pravilo primijenit će se i u slučaju otkupa dionica.

Pri projekciji isplate dividende banke moraju uzeti u obzir i regulatorne odredbe vezane uz zaštitni sloj za očuvanje kapitala i odgovarajuće restrikcije raspodjele.

6.4.4. Tretman poreza

Banke će za potrebe ovog testiranja primijeniti stope poreza kako su određene zakonskim propisima važećima u Republici Hrvatskoj. Banke trebaju uzeti u obzir odgovarajuće odredbe

Uredbe odnosno članak 7. Odluke o provedbi uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva.

Banke su dužne izračunati svoj porezni trošak kao zbroj tekućih poreza i promjena u odgođenoj poreznoj imovini (u nastavku teksta: DTA). Porezna dobit svake godine mora se izračunati na temelju dobiti i gubitka prije oporezivanja od neprekinutog poslovanja umanjena za one doprinose iz obrasca CSV_P&L koji se iskazuju nakon poreza na dohodak (na primjer, ako je primjenjivo, udio dobiti u podružnicama prijavljene u retku 290 FINREP 02.00) i neto od bilo koje upotrebe gubitka koji se prenosi u promatranom razdoblju.

Banka će prijaviti oporezivu dobit u odgovarajućem retku CSV_P&L obrasca. Radi jednostavnosti, banke će zanemariti činjenicu da neke stavke uključene u račun dobiti i gubitka ne mogu biti porezno odbijene ni oporezive.

U projekciji raspodjele prijenos gubitka u određenu profitabilnu godinu primjenjuje se davanjem prioriteta kreiranoj DTA nastaloj tijekom testiranja otpornosti na stres ispred DTA koja postoji na dan 31. prosinca 2017. godine.

Za potrebe testiranja otpornosti na stres DTA koja se ne oslanja na buduću profitabilnost mora se održavati konstantnom, po početnoj vrijednosti. Ostale DTA izračunat će se na vremenskom horizontu testiranja u skladu s Uredbom (članci 38., 39. i 48.). Rezultati, tj. učinci uključit će se u projekcije i unijeti u obrazac CSV_CAP.

Zajedno s rezultatima testiranja banke će dostaviti dokumentaciju s izračunom poreznih troškova za potrebe testiranja. Predložak s ilustrativnim primjerom dan je u nastavku.

Stavka	Ilustrativni primjer	2017.	2018.	2019.	2020.	Komentar
1	DTA – postojeća na dan 31.12.2017. (EOY)	200	200	20	0	Postojeća (prethodna) pozicija plus promjena (16)
2	DTA – kreirana tijekom testiranja (EOY)	0	180	0	0	Postojeća (prethodna) pozicija plus promjene (14) + (15)
3	Total DTA (EOY)	200	380	20	0	(1) + (2)
4	Preneseni gubitak koji se odnosi na DTA – postojeći na dan 31.12.2017. (EOY)	1111	1111	111	0	(1) podijeljen s (20)
5	Preneseni gubitak koji se odnosi na DTA – kreiran tijekom testiranja (EOY)	0	1000	0	0	(2) podijeljen s (21)
6	Ukupni preneseni gubitak (EOY)	1111	2111	111	0	(4) + (5)
7	Dobit prije poreza		-1000	2000	5000	Ilustrativni iznos
8	Pozitivan iznos	0	0	2000	5000	Veći od (7) i nule
9	Korišteni preneseni gubitak	0	0	2000	111	(10) + (11)
10	Od čega na temelju DTA – kreirano tijekom testiranja		0	1000	0	Manji od (8) i [(5) kraj prethodne godine]

Stavka	Ilustrativni primjer	2017.	2018.	2019.	2020.	Komentar
11	Od čega na temelju DTA – postojeći na dan 31.12.2017.		0	1000	111	Manji od [(8)–(10)] i [(4) kraj preth. godine]
12	Oporeziva dobit		0	0	4889	(8) – (9)
13	Tekući porezi		0	0	880	(12)*(21)
14	Kreiranje DTA tijekom tekuće godine testiranja		180	0	0	[Manji od [(7)*(21)] i nule] s pozitivnim predznakom
15	Korištenje DTA tijekom tekuće godine testiranja – kreirana tijekom testiranja		0	–180	0	–(10)*(21)
16	Korištenje DTA tijekom tekuće godine testiranja – postojeći na dan 31.12.2017.		0	–180	–20	–(11)*(20)
17	Promjena u DTA		180	–360	–20	(14) + (15) + (16)
18	Porezni trošak		–180	360	900	(13)–(17)
19	Efektivna porezna stopa		18,0%	18,0%	18,0%	(18)/(7)
20	Porezna stopa (banka) – primjenjiva na DTA – postojeća na dan 31.12.2017.	18%				
21	Porezna stopa (testiranje) – primjenjiva na DTA stock – kreirana tijekom testiranja		18,0%	18,0%	18,0%	

EOY – na kraju godine

Glede nerealiziranih dobitaka i gubitaka koji se vode u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, banke će dostaviti dokumentaciju s izračunom odgođenog poreza iz privremenih razlika poreznih troškova na temelju navedenog predloška. Predložak je popunjen ilustrativnim primjerom.

Stavka	Ilustrativni primjer	2017.	2018.	2019.	2020.	Komentar
1	DTA koji se odnosi na buduću profitabilnost i proizlazi iz privremenih razlika – postojeći na dan 31.12.2017.	1				Početna vrijednost
2	Akumulirani OSD – postojeći na dan 31.12.2017.	–6				Početna vrijednost
3	Promjene u OSD – kreirani tijekom testiranja		–30	–30	–30	Bruto promjena
4	Stopa poreza		18%	18%	18%	Porezna stopa
5	Ukupna akumulirana OSD		–31	–31	–31	Početna vrijednost (2)+(3)*[1–(4)]
6	DTA koji se odnose na buduću profitabilnost i proizlaze iz privremenih razlika – kreirani tijekom testiranja		5	5	5	–(3)*(4)
7	Ukupni DTA koji se odnose na buduću profitabilnost i proizlaze iz privremenih razlika		6	6	6	[Poč. vr. (1)+(6)]

Stavka	Ilustrativni primjer	2017.	2018.	2019.	2020.	Komentar
8	Redovni osnovni kapital za izračun praga – 31.12.2017.	101				Uredba članak 48.
9	Redovni osnovni kapital za izračun praga – tijekom testiranja		76	76	76	Uredba članak 48. [poč. vr. (8)+(5)–poč. vr. (2)]
10	10%* prag za redovni osnovni kapital – 31.12.2017.	10,1				Uredba članak 48. [(8)*10%]
11	10%* prag za redovni osnovni kapital – tijekom testiranja		8	8	8	Uredba članak 48. [(9)*10%]
12	DTA koji se odnose na buduću profitabilnost i proizlaze iz privremenih razlika koji se ponderiraju – kreirani tijekom testiranja		4	4	4	Uredba članak 48. [Min(6;11)–Min(1;10)]
13	DTA koji se odnose na buduću profitabilnost i proizlaze iz privremenih razlika koji se odbijaju – kreirani tijekom testiranja		1	1	1	Uredba članak 48. [(6)–(12)]
14	Iznos izloženosti riziku – postojeći na dan 31.12.2017.	700				Početna vrijednost
15	Iznos izloženosti riziku – tijekom testiranja		711	711	711	Uredba članak 48. [(14)+(12)*250%]

6.4.5. Ostala dobit ili gubitak

Dobici ili gubici po prestanku priznavanja nefinancijske imovine: Ne očekuju se realizacija nikakvih dobitaka ili gubitaka iz prodaje financijske imovine i obveza koje nisu mjerene po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak, tj. utjecaj na račun dobiti i gubitka bit će jednak nuli.

Tečajne razlike: Kako je već navedeno u ovoj metodologiji, pretpostavlja se da temeljni i stresni scenariji neće utjecati na tečajne razlike, tj. utjecaj na račun dobiti i gubitka bit će jednak nuli.

Dobici ili gubici po prestanku priznavanja nefinancijske imovine: Temeljni i stresni scenariji neće utjecati na ovu stavku, tj. utjecaj na račun dobiti i gubitka bit će jednak nuli.

Ostala umanjnja vrijednosti po ostaloj financijskoj i nefinancijskoj imovini: Umanjenja vrijednosti na sudjelovanje izračunat će se u skladu s rezultatima (MSFI) testa umanjnja i bit će dosljedna scenarijima. Pretpostavlja se da neće doći do utjecaja umanjnja po goodwillu, tj. utjecaj umanjnja po goodwillu na račun dobiti i gubitka bit će jednak nuli.

Umanjenje vrijednosti po nefinancijskoj imovini: Umanjenja po stambenim i poslovnim nekretninama bit će računata na temelju makroekonomskih scenarija primjenom šoka na cijene nekretnina.

Negativni goodwill priznat u dobiti i gubitku: Temeljni i stresni scenariji neće utjecati na ovu stavku, tj. utjecaj na račun dobiti i gubitka bit će jednak nuli.

Dobit ili gubitak od dugotrajne imovine i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju koje nisu kvalificirane kao poslovanje koje se neće nastaviti: U skladu s pretpostavkom statične bilance stavka dugotrajne imovine i grupe za otuđenje klasificirane kao namijenjene za prodaju zadržat će se u bilanci tijekom testiranja i bit će izložene stresu primjenom odgovarajućih

šokova iz makroekonomskih scenarija i scenarija tržišnog rizika. U skladu s računovodstvenim tretmanom procjena utjecaja uključit će se u račun dobiti i gubitka odnosno ostalu sveobuhvatnu dobit.

Rashodi i rezervacije ili ukidanje rezervacija za operativni rizik: Banke će rashode i rezervacije za operativni rizik uključiti u izvještaje za 2017. godinu u skladu s vlastitim računovodstvenim praksama. Projicirani gubici bit će uključeni u obrazac CSV_P&L u skladu s odredbama poglavlja 5. Operativni rizik, tj. na poziciji "dobitak ili gubitak iz operativnog rizika". Kako bi se izbjeglo dvostruko računanje projiciranih gubitaka, banke će odvojiti te projekcije od relevantne stavke dobiti i gubitka u skladu s njihovom računovodstvenom praksom. Dok se povijesni podaci za 2017. godinu mogu unijeti u obrazac CSV_P&L u različitim stavkama, kao što su npr. "umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine", "administrativni troškovi" i "rezerviranja ili ukidanja rezerviranja", u skladu s relevantnom računovodstvenom praksom, projekcije gubitaka od operativnog rizika uključit će se samo u "dobitke ili gubitke iz operativnog rizika" dosljedno s podacima u obrascu operativnog rizika (CSV_OR_GEN).

6.4.6. Utjecaj na kapital

Banke će u obrazac CSV_CAP unijeti specifične stavke kapitala sa stanjem na dan 31. prosinca 2017. prije utjecaja primjene MSFI-ja 9. Prilagodbe za nove odredbe MSFI-ja 9 bit će uključene kao "ponovno utvrđeni" podaci na kraju godine. "Ponovno utvrđeni" kapitalni položaj neće uzeti u obzir promjene u ostalim tranzicijskim aranžmanima iz Uredbe i samo će sadržavati prilagodbe zbog provedbe MSFI-ja 9.

Utjecaj MSFI-ja 9 na omjere kapitala i iznos koji treba prenijeti bit će iskazani u obrascu CSV_CAP (nakon poreza) za svaku godinu scenarija. U istom obrascu banke će izvijestiti o usklađenjima prijelaznih odredaba zbog MSFI-ja 9 u skladu s Uredbom (EU) 2017/2395 i relativnim čimbenicima za svaku godinu scenarija. U svim ostalim obrascima utjecaj MSFI-ja 9 treba biti izračunat bez utjecaja prijelaznih odredbi.

Za potrebe prikaza učinaka prijelaznih odredbi izradit će se aproksimativan izračun kapitala na potpunoj osnovi u obrascu CSV_CAP¹². Navedeno ne uključuje moguće učinke izračuna pragova za umanjenja ili ostale manje učinke.

O instrumentima dodatnoga osnovnoga i dopunskoga kapitala koji se pretvaraju u redovni osnovni kapital ili se otpisuju u slučaju događaja koji je pokretač izvještava se u posebnoj bilješci ako je pokretač konverzije u stresnom scenariju iznad stope redovnoga osnovnoga kapitala. Ipak, rezultat navedenog utjecaja na redovni osnovni kapital neće biti uzet u obzir u izračunu stopa kapitala.

O omjeru financijske poluge bit će izvještavano na temelju članka 429. Uredbe odnosno Delegirane Uredbe (EU) 2015/62 od 10. listopada 2014. za svaku godinu testiranja. Banke trebaju pretpostaviti da će izloženost za izračun financijske poluge biti konstantna.

¹² Ova aproksimacija temelji se isključivo na učincima prijelazni odredbi. Aproksimacija ne uzima u obzir mogući utjecaj dinamičkog izračuna pragova za umanjenja ili ostalih manjih učinaka.

Zbog protoka prijelaznih odredaba iz članaka 467. i 468. Uredbe, u kapitalni položaj banaka bit će uključeno 100% nerealiziranih dobitaka i gubitaka u 2018. godini povezanih s imovinom ili obvezama mjeranima po fer vrijednosti i iskazanima u bilanci, isključujući one iz članka 33. Uredbe i sve ostale nerealizirane dobitke i gubitke iskazane u računu dobiti i gubitka.